

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Barbora Vernerová, DiS.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

ANALÝZA POTŘEBNOSTI DOBROVOLNÍKŮ VE ZDRAVOTNĚ
SOCIÁLNÍ OBLASTI

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Alena Bockschneiderová, Ph.D.

Autor práce:

Barbora Vernerová, DiS.

7. 5. 2010

Abstract

A topic of the bachelor thesis is Analysis of the need of volunteers in the health and social area. The thesis has been focused on a volunteering in the former district of Teplice (hereinafter Teplice), thus in the region which the author comes from. A theoretical part is focused on a clarification of terms such as a volunteering, volunteers, volunteer centers and programs, a health and social area and on the characteristics of the Teplice region itself.

Through the research the author of the bachelor thesis tries to find out a range of interest in volunteers and their activities in the mentioned area. The other goal is to discover a measure of the need of volunteers in the health and social area in the territory of Teplice. The author ascertains the measure of the need in facilities which cooperate with the volunteers as well as in the facilities which would like to involve them. The author also focuses on the reasons of the disregard for volunteers in the addressed facilities.

To work up the thesis there was used as a research method the interrogation method, a technique of the questionnaire. A pilot study was also a part of the thesis. Information about a cooperation of the Volunteer Center in Ústí nad Labem with facilities in Teplice were obtained through the use of a semicontrolled interview with center employees. A part of the pilot study was also sending a questionnaire to five respondents, thereby the author verified the clarity of questions. The survey addressed 45 facilities in Teplice, 35 facilities participated actively.

Three hypotheses were appointed in the research. The first hypothesis “There is an interest in volunteers in facilities operating within the health and social area” was confirmed by the research results. The second hypothesis “A number of volunteers active in the Teplice region is lower than the need of the facilities operating in that region in the health and social area”, was also confirmed. Just as the last hypothesis was confirmed as well „Some facilities do not know where and how to get the volunteers”.

The research showed that the volunteering is little advertised and organized in the Teplice region. Thus it is necessary for the municipality, facilities as well as volunteers focus more on activities in this area. Then it was pointed to the possibility of

establishing a coordination center in Teplice, which would certainly help not only a promotion and organization of the volunteering, but also to its quality improvement and extension of an offer of volunteer activities.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Analýza potřebnosti dobrovolníků ve zdravotně sociální oblasti vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě/v úpravě vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zdravotně sociální fakultou vzniklé elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou universitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích

.....

podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat především Mgr. Aleně Bockschneiderové, Ph.D. za její trpělivost a vstřícnost při vedení mé práce, za cenné připomínky, podněty a čas, který mi věnovala. Dále bych chtěla poděkovat všem osloveným respondentům a Dobrovolnickému centru v Ústí nad Labem, kteří přispěli k vypracování této práce. V neposlední řadě děkuji své rodině a přátelům, kteří mne podporovali během celého studia

OBSAH

ÚVOD	8
1. SOUČASNÝ STAV	9
1.1 Dobrovolnictví a jeho historie	9
1.1.1 Dobrovolnictví	9
1.1.2 Historie dobrovolnictví	11
1.2. Dobrovolníci	12
1.2.1 Dobrovolník	12
1.2.2 Motivace dobrovolníků	13
1.2.3 Předpoklady dobrovolníků.....	14
1.2.4 Získávání dobrovolníků a jejich oblast působení	14
1.3. Dobrovolnická centra a programy	16
1.3.1 Dobrovolnická centra	16
1.3.2 Dobrovolnické programy	17
1.4 Zdravotně sociální oblast	18
1.4.1 Zdravotní péče	18
1.4.2 Sociální péče	19
1.4.3 Pojem „zdravotně sociální oblast“	19
1.5 Dobrovolnictví ve zdravotně sociální oblasti	20
1.5.1 Zapojení dobrovolníků ve zdravotně sociální oblasti	22
1.6 Charakteristika Teplicka	24
1.6.1 Obecné údaje	24
1.6.2 Teplické organizace působící ve zdravotně sociální oblasti.....	24
1.6.3 Dobrovolníci na Teplicku	24
2. CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY	27
2.1 Cíl práce	27
2.2 Hypotézy	27
3. METODIKA	28
3.1 Použité metody a techniky sběru dat	28

3.2 Charakteristika zkoumaného souboru.....	29
4. VÝSLEDKY	31
4.1. Výsledky předvýzkumu	31
4.2 Výsledky dotazníkového šetření.....	32
5. DISKUZE	60
6. ZÁVĚR	65
7. KLÍČOVÁ SLOVA.....	67
8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	68
9. PŘÍLOHY	73

ÚVOD

Téma mé bakalářské práce je Analýza potřebnosti dobrovolníků ve zdravotně sociální oblasti. Ačkoli nyní jako aktivní dobrovolník nepůsobím, během předchozího studia na střední i vyšší škole jsem se jako dobrovolník účastnila různých jednorázových dobrovolnických aktivit. Většinou se jednalo o veřejné sbírky různých organizací, které oslovovaly školy s nabídkou spolupráce. Jako dobrovolník jsem se během studia několikrát účastnila „srdíčkových dnů“ Občanského sdružení Život dětem a veřejné sbírky projektu „Bílá pastelka“. V současnosti jako dobrovolník nikde nepůsobím. Jednou bych se ráda k nějaké formě dobrovolnictví opět vrátila.

Na začátku mého studia na zdravotně sociální fakultě mě překvapilo, v jaké míře je zde dobrovolnictví prezentováno. Doposud jsem se s takto organizovaným dobrovolnictvím a pestrou nabídkou dobrovolnických programů nesetkala. Vzhledem k tomu, že mě velmi zajímalo, proč dobrovolnictví v tomto rozsahu neznám z našeho regionu, byl výběr tématu a zpracování celé práce zřejmý.

Díky znalostem a informacím získaných během celého mého studia jsem stále více přesvědčena, že dobrovolnictví a zdravotně sociální oblast jsou úzce provázány. Dobrovolníci bývají často z řad studentů či pracovníků, kteří patří k tzv. pomáhajícím profesím. Dobrovolníci ve zdravotně sociální sféře mohou přinést do organizací nejen nové postřehy a rozšířit nabídky stávajících služeb, ale hlavně se můžou stát jakousi „spojkou“ mezi personálem, klientem a jeho sociálním okolím, jelikož právě k dobrovolníkovi má často klient blíže než k samotnému personálu.

Bakalářská práce je zaměřena na dobrovolnictví na území Teplicka. I přesto věřím, že výsledky tohoto výzkumu mohou sloužit jako základ pro možné rozšíření aktivit či případného náboru dobrovolníků na Teplicku v „regionálním“ dobrovolnickém centru v Ústí nad Labem. Doufám, že zpracování tématu věnující se dobrovolníkům a jejich aktivitám v našem regionu upozorní na dobrovolnictví jako takové, případně vzbudí zájem o dobrovolníky v těch zařízeních, která dobrovolníky prozatím v rámci svých činností nezapojovala.

1. SOUČASNÝ STAV

1.1 Dobrovolnictví a jeho historie

1.1.1 Dobrovolnictví

Definice dobrovolnictví v České republice je stejně problematická jako ve všech postkomunistických zemích, kde bylo dobrovolnictví v posledních čtyřiceti letech devalvováno politikou totalitního režimu, který mnoho společenských činností postavil na principu dobrovolného (ovšem dobrovolně-povinného) socialistického kolektivismu (10).

Dle Všeobecné deklarace o dobrovolnictví, která byla schválena mezinárodní správní radou Mezinárodní asociace pro dobrovolnické úsilí (IAVE) na 16. světové konferenci dobrovolníků, konané v Amsterdamu, v Nizozemí, v lednu 2001 (v Mezinárodním roce dobrovolníků) je dobrovolnictví definováno následovně: „Dobrovolnictví je základním stavebním prvkem občanské společnosti. Uskutečňuje nejvznešenější aspirace lidstva - touhu po míru, svobodě, příležitostech, bezpečí a spravedlnosti pro všechny“ (10).

Dobrovolnictví je obsahem činností různých nadací, charitativních organizací, občanských sdružení a veřejně prospěšných společností. Ty svou práci z velké části zakládají právě na dobrovolnicích a jejich aktivitě (19). Obecně by se dalo dobrovolnictví popsat jako činnost, kterou si člověk sám svobodně zvolí a s její pomocí jedná ve prospěch druhých lidí, a to bez očekávání odměny. Hlavními znaky dobrovolnictví můžeme označit tedy tyto skutečnosti: dobrovolnická činnost je neplacená, vědomá, svobodně zvolená a uskutečňována v jakékoli oblasti společenského života (29). Dobrovolnictví jako takové má několik forem:

Dárcovství – jde o pasivní formu, jedná se o jednorázové peněžité i nepeněžité příspěvky na veřejně prospěšné účely, do sbírek, nadací (31).

Dobrovolná občanská výpomoc – jedná se o dobrovolnou činnost v rámci vlastní rodiny, příbuzenstva, mezi přáteli a sousedy. Vyznačuje se spontánností, neočekáváním

finanční odměny a dále také tím, že člověk, který ji vykonává, ji považuje za samozřejmou (29).

Dobrovolnictví vzájemně prospěšné – činnost vykonávají sami členové určitého spolku, obce, klubu ve prospěch svých cílů a poslání, jde také o pomoc organizací, které sdružují osoby nějak znevýhodněné (kulturní, sportovní, volnočasové aktivity,...) (10).

Dobrovolnictví veřejně prospěšné – vychází z ochoty občanů angažovat se svobodně na základě svého vlastního přesvědčení, ať již pro druhé nebo pro určité změny ve společnosti. Oproti předchozímu typu dobrovolnictví je právě zde na prvním místě potřeba být užitečným pro své okolí (např. dárce krve). Jde o dobrovolnou činnost ve prospěch druhých, kdy dobrovolník má vymezenou činnost, které se věnuje a která musí být vykonána tak, aby se na ní mohl příjemce pomoci spolehnout (29).

Dobrovolná služba – je obvykle dlouhodobý (až několikaměsíční) závazek věnovat se dobrovolné práci často mimo svoji zemi. V České republice se objevuje až po roce 1989 (10). Evropská dobrovolná služba je jednou z možností, jak se účastnit zahraničních projektů, ve kterých jsou náklady hrazeny z grantů Evropské komise. Dlouhodobé projekty jsou určeny především dobrovolníkům ve věku 18 – 26 let, trvají přibližně šest až dvanáct měsíců a musí probíhat v členských zemích Evropské unie (25).

Dobrovolnictví lze rozdělit i dle společenské oblasti, ve které se dobrovolníci realizují, a to:

Ochrana životního prostředí – ekologické organizace patří k jedněm z nejlépe organizovaných. Často působí na území celé naší republiky a některé bývají napojené na mezinárodní síť. Zapojují se do řešení celospolečenských problémů. Jako zástupce lze vyjmenovat Hnutí DUHA, ARNIKA, Děti Země, Greenpeace, Hnutí Brontosaurus, a jiné (31).

Humanitární činnost – humanitární organizace a organizace na ochranu lidských práv vznikly převážně po roce 1989. V současnosti se významně zviditelnily především v rámci pomoci oblastem postižených válečnými konflikty či přírodními katastrofami (10). Dobrovolníci pomáhají v neobvyklých krizových situacích, ve kterých je vyžadována pomoc co nejrychleji a je třeba velkého množství lidí (29).

Kultura – kulturní oblast zahrnuje řadu neziskových organizací, v nichž se angažují tisíce dobrovolníků. Zaměřují se na opravu a revitalizaci kulturních památek. Jejich působnost bývá zpravidla regionální, daná místními podmínkami a potřebami. V období po roce 1989 začínají vznikat nezávislé organizace, které vytvářejí alternativní kulturní projekty – ať již v oblasti divadla, moderního tance, výtvarného umění, či nekomerční hudby (31).

Sportovní a vzdělávací činnost – zde nalezneme nejen velké organizace s celostátní působností, ale také menší spolky sdružující sportovce a jejich fanoušky kolem regionálních sportovních klubů (29). V našich podmínkách se dobrovolníci sportovních a vzdělávacích činností objevují nejvíce v mimoškolních a volnočasových aktivitách (zájmové kroužky, sportovní kroužky, atd.). Oproti tomu v zahraničí jsou dobrovolníci více zapojováni do vzdělávacího procesu základních škol. (31).

Zdravotní a sociální oblast – jde o oblast, které se tato práce věnuje více v následující části textu. Podrobněji rozepsanou najdeme tuto problematiku v kapitole 1.4.2 Dobrovolnictví ve zdravotně sociální oblasti a v kapitole 1.4.3 Zapojení dobrovolníků ve zdravotně sociální oblasti.

1.1.2 Historie dobrovolnictví

Podstata dobrovolnictví navazuje na křesťanskou tradici. Ve středověku byla dobrovolná pomoc prováděna příslušníky církve. Avšak nešlo o dobrovolnictví v pravém slova smyslu, jelikož samotná pomoc druhým byla vlastně jejich zaměstnáním. Dobrovolnictví konané mimo zaměstnání se objevuje až s tzv. urbanizací a industrializací, kdy lidé pomocí dobrovolnických spolků reagují na nedůstojné životní podmínky v přelidněných městech (10).

V 19. století v našich zemích vznikají různé vlastenecké dobrovolné spolky, které podporují umění, kulturu, vědu a vzdělání. Po vzniku samostatného Československa rozvoj dobročinnosti pokračuje (např. Československý červený kříž, Masarykova liga proti TBC, Dobrovolní hasiči,...). Tento vývoj byl zastaven německou okupací, později vznikem socialistického státu (31).

Za totalitního režimu byla tradice dobrovolnictví u nás násilně přerušena. Činnost nezávislých organizací byla cíleně snižována nebo zcela podřízena a kontrolována politikou státu (29). Dobrovolnická činnost se stává vnucovanou aktivitou sloužící propagandě a postupu v kariéře (10).

„Opravdový boom dobrovolnictví zažila Česká republika po roce 1989, kdy nově vznikající neziskové organizace začaly dobrovolníky zapojovat do aktivit vedoucích k naplnění jejich poslání“ (28, str. 22). Jedná se o rozvoj v oblasti ekologie, lidských práv, humanitární činnosti, sportu, kultury, sociální oblasti, atd. (31). Uplatňuje se názor, že nestátní organizace dovedou odpovídat na poptávku po některých službách lépe, než státem řízené instituce. Stát tedy podporuje tyto organizace poskytováním různých grantů (10). Nyní v České republice funguje mnoho dobrovolnických programů v dobrovolnických organizacích a centrech, které sdružují dobrovolníky, a tak realizují dobrovolnickou činnost a to nejen na našem území, ale i v zahraničí (28).

1.2 Dobrovolníci

1.2.1 Dobrovolník

Dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě může být dobrovolníkem pouze osoba starší 15 let při dobrovolnické službě na území České republiky a fyzická osoba starší 18 let při dobrovolnické službě v zahraničí (40).

„Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti“ (31, str. 35). Je člověkem, který necítí odpovědnost jen za svou osobu, ale i za společnost, které je součástí (11). Může jít o pomoc konkrétnímu člověku či organizaci, která pomoc potřebným poskytuje (29).

„Dobrovolníkem se může stát v podstatě kdokoliv, protože takřka každý umí něco, co může poskytnout ostatním“ (26, str. 7). Stačí si jedenkrát týdně najít čas – stačí dvě tři hodiny a věnovat svoji pozornost někomu potřebnému (18). Lze vysledovat určité věkové skupiny a kategorie populace, které mají k dobrovolnické práci blíže. Jsou to

především lidé s větším množstvím nevyužitého volného času (19). Mezi dobrovolníky nalezneme nejčastěji studenty, ženy v domácnosti, důchodce (18). Dobrovolníci jsou často lidé, kteří jsou humanisticky orientovaní, sociálně integrovaní a většinou angažovaní i v dalších aktivitách (19).

Dobrovolník by měl:

- znát své vlastní hodnoty a rozpoznávat ty chvíle, kdy se při poskytování pomoci s nimi dostává do rozporu;
- znát hranice svých možností, znalostí, dovedností, způsobilostí, pravomocí a sil; vědět, co ovládá, a také naopak, co neovládá; znát návaznou pomoc a být schopen spolupráce s lidmi, kteří ji poskytují;
- rozumět své motivaci k pomáhání; rozumět všem souvislostem pomoci a jejímu smyslu (pomoc v chybných souvislostech neposkytovat) (1).

1.2.2 Motivace dobrovolníků

Proč se člověk vůbec začne zabývat dobrovolnickou činností? Je to možná pro pocit, že dělá něco smysluplného. Dobrovolnické aktivity přináší mladým lidem především možnost získat nové zkušenosti, navázat nové vztahy a uplatnit své schopnosti (15). Dobrovolníci považují za jeden z nejdůležitějších motivačních prvků pocit participace na společensky prospěšném projektu (13). Starší lidé vykonávají dobrovolnickou činnost na základě svého morálního nebo náboženského přesvědčení (15). Mezi další motivy práce dobrovolníka může být získání nových přátel a dovedností, přístup k různým vzdělávacím programům a výcvikům, které jsou pro ně organizacemi nabízeny. Člověk získává pocit aktivního a smysluplného trávení času, má dobrý pocit ze své práce a že je prospěšný druhým. Může se jednat také o vlastní seberealizaci člověka, uskutečnění vlastních nápadů, zvyšování vlastní kvalifikace a prestiže (5).

Jednou z „nebezpečných situací“ v oblasti motivace dobrovolníka může být jeho zájem o přímý kontakt a práci s klienty, kteří žijí na okraji společnosti. Pro mladého člověka může být tato problematika velmi atraktivní, ovšem velmi málo z nich má

k práci s těmito klienty kvalifikační předpoklady, alespoň základní znalosti práce s touto skupinou obyvatel či potřebnou praxi (2).

„Podle odborníků na dobrovolnictví není ani tak obtížné dobrovolníka získat, jako si ho udržet“ (13, str. 111). Mnozí dobrovolníci jsou aktivní jeden až dva roky, někteří setrvávají u dobrovolné činnosti déle. Například účast mladých dobrovolníků výrazně klesá po ukončení studia s nástupem do zaměstnání. Setrvání u dobrovolnictví ovlivňují i životní změny dobrovolníka jako je změna bydliště, změna zaměstnání, uzavření manželství (13).

1.2.3 Předpoklady dobrovolníků

Nejvýznamnějším předpokladem práce dobrovolníka je jeho vlastní vědomé přesvědčení a vůle chtít být dobrovolníkem. Ostatní konkrétní vlastnosti nelze konkrétně a přesně definovat. Nelze udělat výčet vlastností, které člověk musí mít, aby mohl pracovat jako dobrovolník. Jsou ale některé vlastnosti, které určitě dobrovolníkovi v jeho činnosti pomohou. Vlastnosti jako otevřenost, flexibilita, schopnost spolupracovat, vnímavost, odpovědnost, tolerance, nezištnost. Pro konkrétní úkoly a funkce v organizaci je nutné vybírat dobrovolníka s potřebnými dovednostmi (29).

Důležitým předpokladem dobrovolnické činnosti je výcvik dobrovolníka. Tento výcvik slouží k utvrzení motivací dobrovolníka a ujasnění jeho role v dobrovolnickém programu. Také může snížit obavy a nejistoty dobrovolníků z vlastní dobrovolnické činnosti. Výcvik dobrovolníků slouží také jako prevence možným budoucím nedorozuměním mezi dobrovolníkem, klientem a organizací (3).

1.2.4 Získávání dobrovolníků a oblast jejich působení

Existuje mnoho různých organizací, které s dobrovolníky rády spolupracují. V mnoha regionálních novinách vycházejí inzeráty, v nichž se hledají dobrovolníci, kteří chtějí pomáhat, ale zatím si nenašli vlastní pole působnosti (4).

Známe dva hlavní proudy strategie získávání dobrovolníků – aktivní a pasivní přístup. Konkrétní cílené snahy organizace s cílem získat dobrovolníky představují aktivní přístup. Jde o přímé oslovování studentů či o kontaktování osob se specifickou odborností v dané potřebné oblasti. K propagaci se využívá přednášek, propagačních letáků, webových stránek či inzerce. Základem je tvorba databáze dobrovolníků, které v případě potřeby společnosti lze oslovit. Naopak pasivní přístup se vyznačuje předpokladem vlastní iniciativy a přihlášením se dobrovolníka v organizaci. Ta dobrovolníky nevyhledává, ale očekává, že ji dobrovolníci sami osloví (13).

Přínos dobrovolníků by měl odpovídat potřebám všem třem zúčastněným stranám (dobrovolník, klient, organizace). Na straně dobrovolníka jde o získávání nových kontaktů a získání praxe. Jelikož dobrovolník přichází do organizace většinou zvenku, není zatížen vztahy na pracovišti, což je výhodou pro organizaci. Dobrovolník přináší s nadšením své pro organizaci nové postoje a také kreativní nápady, které nejsou ovlivněny vnitřní atmosférou organizace. Výhodou je i to, že dobrovolník organizaci poskytuje své služby bez očekávání finančních odměn. Pro klienta přináší zapojení dobrovolníků rozšíření nabídky aktivit a činností, častější individuální spolupráci se zařízením, atd. (2).

Dobrovolníci zastávají v organizacích nejrůznější pozice. Závisí to na jejich věku, vzdělání, zkušenostech, časových možnostech, zájmu a rovněž na potřebách organizace. Konkrétní dobrovolnická činnost se odvíjí od schopností dobrovolníka a možností určité organizace (19). Časová zátěž práce dobrovolníka bývá často určena na základě dohody mezi ním a organizací (15). Je jen několik málo faktorů, které omezují činnost dobrovolníků. Mezi ně patří zejména zásada, že dobrovolník by neměl nahrazovat práci profesionálů a dále by neměl dělat činnosti, do kterých se nikomu nechce (30).

Oblasti působnosti dobrovolníků jsou v souladu s oblastmi, na které dobrovolnictví jako takové dělíme. Tudíž může jít o oblast ekologickou, kulturní, sportovní, vzdělávací, humanitární či zdravotně sociální. Organizace dobrovolníky mohou vysílat do terénu (např. ekologické hnutí podávající informace široké veřejnosti o svých aktivitách), do různých zařízení (hlavně ve zdravotně sociální oblasti), mohou využívat dobrovolníky v místě své organizace, atd. (31).

1.3 Dobrovolnická centra a programy

V řadě zemí světa, stejně jako na našem území, působí řada organizací, které se specializují na management dobrovolnictví – dobrovolnická centra. Jedná se o místa, která se snaží dobrovolníky pro práci získávat a nabízí jim možnost jejich uplatnění. V našich podmínkách jsou to obvykle nově vznikající pracoviště, která poskytují informace a podporují dobrovolnictví ve svém regionu. V roce 1999 vzniklo v České republice specializované pracoviště Národní dobrovolnické centrum, na jehož činnost následně navazuje práce dobrovolnických center v jednotlivých regionech (31).

1.3.1 Dobrovolnická centra

Dobrovolnictví nelze chápat pouze jako přátelskou či sousedskou výpomoc, ale také jako veřejně prospěšnou činnost. Takto pojaté dobrovolnictví je profesionálně organizováno a uskutečňuje se hlavně prostřednictvím dobrovolnických center, případně charitativně orientovaných institucí či jiných organizací (19).

V současné době se dobrovolníci mohou zapojovat v různých činnostech. Ovšem nejrozšířenější oblastí, ve které dobrovolníci působí, je zdravotně sociální sféra. Právě v této oblasti je dobrovolnická činnost velmi náročná a vyžaduje profesionální přístup (3). Organizace dobrovolnické činnosti může pomoci lidem, kteří sami neví, jak se k dobrovolníkům připojit, nemají potřebné kontakty (11).

Hlavním cílem dobrovolnických center je metodická podpora organizací spolupracujících s dobrovolníky. Pod metodickou podporou si můžeme představit zejména výběr, výcvik a supervize dobrovolníků, dále výcvik a supervize koordinátorů dobrovolníků a supervize organizace z hlediska dobrovolnictví, vydávání odborných publikací, pořádání seminářů a poradenství. Dobrovolnická centra také zajišťují propagaci dobrovolnictví a vedení databází dobrovolníků i organizací s dobrovolníky spolupracujícími (10).

Zní to možná paradoxně, ale aby byla dobrovolná pomoc účinná, je potřeba její efektivní organizování. Dobrovolnictví ve světě v posledních letech dosáhlo takového rozsahu, že se vytvořil nový obor - management dobrovolnictví. Dobře a kvalitně

připravený dobrovolnický program zvýší výkonnost organizace, zároveň nebrání tvořivosti a spontaneitě dobrovolníků (1).

V České republice existuje zákon upravující podmínky, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu organizovanou dle tohoto zákona, službu vykonávanou dobrovolníky bez nároku na odměnu. Jde o zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů. Dobrovolnická služba je zde vymezená jako:

- a. „pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,
- b. pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo
- c. pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací“ (40).

Na základě žádosti vysílající organizace (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církve, náboženské společnosti,...) rozhodne Ministerstvo vnitra o přidělení akreditace, a to na 3 roky (40). Do dubna 2008 bylo uděleno právě těmto vysílajícím organizacím 295 akreditací (14).

1.3.2 Dobrovolnické programy

Dobrovolnické centrum, které na základě zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě získalo akreditaci od Ministerstva vnitra, je vázáno určitými pravidly, která se vztahují na dobrovolnické programy (40).

Při organizaci dobrovolnické pomoci je třeba brát na zřetel spontaneitu a tvořivost dobrovolníka, ale současně se nesmí opomenout pravidla, kterým se dobrovolník musí podřídit. Teprve tehdy může jeho činnost organizaci prospět a nenarušuje její chod (19).

Každé dobrovolnické centrum vede několik dobrovolnických programů dle svého zaměření a potřeb ve svém regionu (31).

1.4 Zdravotně sociální oblast

1.4.1 Zdravotní péče

Zdravotní péči podle zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu poskytují zdravotnická zařízení státu, obcí, fyzických nebo právnických osob a také zařízení sociálních služeb s pobytovými službami, jde-li o ošetrovatelskou a rehabilitační zdravotní péči (37).

Zdravotnická zařízení poskytují léčebnou péči, péči diagnostickou, přednemocniční neodkladnou, rehabilitační, ošetrovatelskou, preventivní, lékárenskou, poradenskou, lázeňskou, hygienickou případně poskytují zdravotnické prostředky nebo poskytují dopravní zdravotní služby. Tato zařízení mohou být různých druhů, a to léčebná (ústavní, ambulantní, zvláštní), dále vzdělávací (střední a vyšší zdravotnické školy a učiliště, pro postgraduální vzdělávání střední školy a vysoké školy). V této oblasti existují i zařízení, která neposkytují zdravotní péči, ale slouží určitému účelu jako je například výzkum (34).

Pro potřeby této bakalářské práce je zařazena do zdravotně sociální oblasti i lázeňská péče. Rozsah lázeňské péče ve zdravotní i sociální oblasti definuje § 19 Zákona o péči o zdraví lidu následovně: „Seznam nemocí, při nichž může být poskytnuta lázeňská péče, a délku léčebné doby stanoví Ministerstvo zdravotnictví po projednání s Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky.“ (37) Komplexní lázeňská péče těsně navazuje na péči ústavní či specializovanou ambulantní zdravotní péči. Jejím cílem je hlavně doléčení, předejít vzniku či zmírnit rozsah invalidity a nesoběstačnosti (38).

1.4.2 Sociální péče

Dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách lze vymezit sociální službu následovně: „sociální službou se rozumí činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení“ (12, str. 152). Dále § 52 uvádí, že „ve zdravotnických zařízeních ústavní péče se poskytují pobytové sociální služby osobám, které již nevyžadují ústavní zdravotní péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby a nemohou být proto propuštěny ze zdravotnického zařízení ústavní péče do doby“ (12, str. 168). A to po dobu než jim je pomoc zajištěna osobou blízko, jinou fyzickou osobou či pomocí některé ze sociálních služeb (12). V § 34 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách je uveden výčet zařízení, která tyto služby poskytují (Příloha č. 1).

1.4.3 Pojem „zdravotně sociální oblast“

Co si představit pod propojením zdravotní a sociální sféry? Obecně můžeme říci, že jde o souběh činností, které mají za cíl poskytovat pomoc druhým lidem, kteří tuto pomoc potřebují. Chceme-li jako společnost poskytovat komplexní servis potřebným lidem, musíme poskytovat péči a služby zdravotního i sociálního charakteru. A právě proto vzniká potřeba propojení těchto dvou oblastí v jednu, ve které působí zařízení poskytující zdravotní péči i sociální služby.

Potřebu propojení zdravotní a sociální oblasti nám může doložit jedno z nově vzniklých povolání – zdravotně sociální pracovník. Tento profesionál ke své činnosti musí umět využívat nejen dovednosti a znalosti ze zdravotní sféry, ale také ze sféry sociální. Za výkon povolání zdravotně-sociálního pracovníka se považuje činnost v rámci preventivní, diagnostické a rehabilitační péče v oboru zdravotně sociální péče. Dále se zdravotně-sociální pracovník podílí na ošetrovatelské péči v oblasti uspokojování sociálních potřeb pacienta (39). Na propojení obou oblastí poukazuje také vymezení činnosti zdravotně sociálního pracovníka v § 9 vyhlášky č. 424/2004 Sb., kterou se stanoví činnosti zdravotních pracovníků a jiných odborných pracovníků

(Příloha č. 2). Zde se mimo jiné uvádí, že zdravotně sociální pracovník „provádí sociální šetření u pacientů a posouzení životní situace pacienta ve vztahu k onemocnění nebo k jeho následkům“ (36) a „zajišťuje sociálně-právní poradenství ve vztahu k onemocnění nebo k jeho následkům“ (36).

1.5 Dobrovolnictví ve zdravotně sociální oblasti

Práce s dobrovolníky v pomáhajících profesích bývá v zahraničí velmi využívána a rozšířena. Naproti tomu v České republice je zastoupena v poměrně malém množství. Souvislost můžeme nalézt i v tom, že informovanost české veřejnosti o dobrovolnictví je obecně velmi nízká (2).

Jak bylo již uvedeno, dobrovolnictví je u nás organizacemi málo využíváno. Nejvíce využívají dobrovolnictví ty organizace, jež působící ve zdravotně sociální oblasti. Jde o jednu z nejpočetněji zastoupených oblastí, a to nejen z hlediska využití činnosti dobrovolníků, ale i z hlediska přebírání služeb, které byly dříve zajišťovány prostřednictvím státu v nedostatečné míře. Postupně se v této oblasti stávají nestátní neziskové organizace partnerem vlády a v posledních letech se podílí také na diskusích o změnách v sociální police státu, především o charakteru poskytovaných sociálních služeb (31).

V pomáhajících profesích se v posledních letech zdůrazňuje holistický přístup, tedy komplexní pohled na člověka (klienta, pacienta). Jde o propojení všech složek lidského života, tedy složky fyzické, psychické, sociální i spirituální. Je známo, že na úspěšnosti léčby či péče odborníků se podílí i duševní pohoda, spolupráce a osobní postoj dotyčného člověka k „problému“. Neméně důležité je pro člověka také udržení sociálních kontaktů. A právě tato oblast může být působištěm dobrovolníka (26).

Tato oblast je dále specifická tím, že zde „využití dobrovolníků vyžaduje profesionální přístup, protože dobrovolníci zde vstupují do institucí, jež fungují jako uzavřený systém, ve kterých může dobrovolník působit zdánlivě jako cizorodý prvek“ (31, str. 42) . Je velmi důležité, aby na spolupráci byli připraveni jak dobrovolníci, tak zařízení, které o činnosti dobrovolníků projeví zájem. Dobrovolníci by měli být

přípravě na činnost, kterou budou v zařízení vykonávat. Zařízení by mělo být připraveno na přijetí dobrovolníka, kde důležitou složkou celé přípravy je vyškolení koordinátora dobrovolníků v daném zařízení (31). Tímto koordinátorem by měl být jeden pracovník, který by byl odpovědný za práci s dobrovolníky, za jejich proškolení, seznámení se zařízením a jeho cíly (2).

Vytváření nabídky činností pro dobrovolníky je trvalý a otevřený proces, nabídka se postupně rozšiřuje tak, jak si pracovníci troufnou dobrovolníky zapojit, jak jim to dovolí jejich zkušenosti a jak se mění a vyvíjí organizace (30). Obecně lze říct, že organizace od dobrovolníka očekává, že se zapojí v činnostech, které jsou v dané době potřeba. Dobrovolníka si představuje jako osobu samostatnou, spolehlivou a kreativní (2).

Dobrovolníci mohou ve zdravotně sociální oblasti zastat mnoho různorodých činností a aktivit, a to především v bezprostředním kontaktu s klientem. Jejich práce má velký význam ve vyšší možnosti opravdového osobního přístupu ke klientům. Vnášejí do práce s klienty nadšení, vysokou angažovanost, pružnost či neformálnost. Dobrovolníci u nás pomáhají například na linkách důvěry, v ambulantních programech pro děti a mládež, v institucích typu domovy pro seniory, nemocnice, hospice, domovy pro osoby se zdravotním či mentálním postižením (21).

Ve zdravotně sociální sféře je těžiště dobrovolnických aktivit nejen v naplňování volného času, ale také v pomoci při uspokojování klientových základních životních potřeb a pomoci v jeho domácnosti. Zdravotnické, terapeutické a jiné odborné práce dělají zaměstnanci, kteří jsou odborníky ve své profesi. Ale není vyloučeno, aby dobrovolníci dělali i jiné specializované činnosti, kterými může být např. řízení auta, výtvarnění apod. (15).

Dobrovolníci mohou být společníky klientů, mohou být doprovodem k lékaři, organizovat akce, mohou samostatně vést různé kluby a kroužky, provádět canisterapii, podílet se na výzdobě zařízení, pomáhat při jednotlivých terapiích, nosit denní tisk, chodit na procházky, vést knihovnu, šít a vyšívát a plést, mohou se starat o květiny, pomáhat s kronikou a s nástěnkami atd. (5).

Dále dobrovolníci mohou poskytovat například poradenské služby, kde využijí svých odborných znalostí nebo dovedností, které si přinášejí ze svého profesionálního

působení či nějakého odborného výcviku, který pro ně může uspořádat například dobrovolnické centrum či samotné zařízení, které má zájem o dobrovolníky působící právě v této činnosti. Dobrovolníci mohou také odlehčovat zaměstnancům organizace v rutinní práci, či naopak přinášet nadstandard, který profesionálové při svém vytížení nemohou klientům poskytnout. Jednou z dalších oblastí dobrovolnické činnosti může být možnost působit jako osobní asistenti u klientů nějakým způsobem znevýhodněných, v programech typu „jeden na jednoho“ (v individuálních aktivitách), nebo při organizaci nárazových akcí jako jsou výlety, sportovní odpoledne apod. Dobrovolná činnost probíhá v některých zařízeních i pravidelně, často ve formě skupinové aktivity, kdy dobrovolník může vést nějaký zájmový kroužek (výtvarný, sportovní), turistický či divadelní klub, v zařízení pro seniory může být pomocníkem odpoledních kaváren (32).

Pro činnost dobrovolníka je velmi důležitá otevřenost a přístup ke klientovi jako k partnerovi. V tomto vztahu musí být partnerství vzájemné, aby společná práce byla smysluplná a plnila svůj cíl. Při výběru činnosti dobrovolníka je velmi důležité zvážit vhodnost, a to nejen vhodnost společné činnosti z pohledu dobrovolníka a jeho schopností, ale i vhodnost z pohledu klienta, jeho možností, přání a potřeb (15).

1.5.1 Zapojení dobrovolníků ve zdravotně sociální oblasti

V dnešní společnosti existuje mnoho organizací a zařízení, které ke své činnosti dobrovolníky potřebují a rádi je tedy zapojují do různých aktivit spojených s jejich klienty. Jedná se o oblast služeb, které jsou zaměřené na pomoc seniorům, nezaměstnaným, tělesně, duševně či smyslově znevýhodněným, bezdomovcům, lidem bojujícím se závislostí na drogách či alkoholu, bývalým vězňům a podobně (4).

Proč tomu tak je? „...v nemocnicích či zařízeních sociální péče je dobrovolník spojnicí s vnějším zdravým světem, kontaktním mostem pro člověka v obtížné životní situaci, nositelem změny a tvůrčího přístupu k životu. Přináší pacientovi možnost tvorby, což je jedna z nejpřirozenějších univerzálních psychofyziologických aktivit,

kteřá má významný vliv na utvářeni lidské bytosti bez ohledu na její věk, zdraví, situaci, sociální postavení, profesi, vzdělání, rasu, pohlaví“ (30).

V případě sociální izolace je snahou všech odborných pracovníků se spojit s rodinou dotyčného člověka, jeho přáteli, či využít služby sociálního pracovníka, aby klientovi umožnili sociální kontakt s druhými lidmi. Někdy totiž personál v daném zařízení zůstává jediným kontaktem pro člověka, který ho potřebuje více, než je jeho vymezený čas. V těchto případech je dobré využít dobrovolníky, aby člověku ulehčili kontakt s okolím a trávili s ním čas pro ně vhodným programem. Například staří lidé rádi hovoří o svém mládí, mohou mladým dobrovolníkům dát užitečné rady do života, především ze svých zkušeností z mezilidských vztahů. Mohou se pochlubit, co vše v životě dokázali a zažijí si opět pocit štěstí (17).

V sociálních službách mohou dobrovolníci plnit velmi významnou úlohu. Na rozdíl od jiných oblastí dobrovolnictví jsou sociální služby specifické svým rozsahem, klientelou i samotným cílem služby, kterým je nejčastěji překonání nějaké bariéry integrace klienta do většinové společnosti, nebo alespoň zmírnění jeho vyloučení (32).

Dobrovolnictví vnáší do vztahu poskytovatel – klient v rámci sociálních služeb nejen kvantitativní zvýšení kapacity poskytovatele. Jako osoba, která není zaměstnancem, může být dobrovolník klientovi blíže věkově či mentálně díky svým specifickým zkušenostem a zájmům. Jistá výhoda dobrovolníků může spočívat v tom, že nejsou profesionálními sociálními pracovníky. Pozice sociálního pracovníka jako profesionála může někdy tvořit mezi jím a klientem určitou bariéru, kterou společnou prací musí pomalu odstraňovat. Naopak dobrovolník může být v různých ohledech (věk, zájmy) klientovi blíží, a tak klient jeho pomoc přijímá často snadněji. Někteří lidé lépe přijmou pomoc od někoho, kdo pomoc nabízí ze svého vlastního zájmu o druhé, než od člověka, který má tuto „pomoc druhým v náplni práce“ (32).

1.6 Charakteristika Teplicka

1.6.1 Obecné údaje

Teplice leží v kotlině mezi Českým středohořím a masívem Krušných hor nedaleko hranic s Německem. Počet obyvatel k 31. prosinci 2008 dle Českého statistického ústavu činil 130 070, a to s převahou žen (66 159). Nejvyšší podíl obyvatel činili občané ve věku od 15-64 let (92 724), nejnižší podíl tvořily osoby starší 65 let (17 470). Míra nezaměstnanosti zde činila 9,97 (34).

Teplicko v současnosti tvoří 34 obcí, které dříve spadaly pod správu okresu Teplice, tedy obce nyní ve správním obvodu města Teplice a Bílina (Příloha č. 3). Jako zástupce těchto obcí lze vyjmenovat například obce Bílina, Bystřany, Dubí, Duchcov, Košťany, Krupka, Osek, Proboštov a samozřejmě i Teplice (35).

1.6.2 Teplické organizace působící ve zdravotně sociální oblasti

Na území bývalého okresu Teplice je mnoho zařízení poskytující zdravotní a sociální služby klientům různého věku s odlišnými problémy. Jsou zde zařízení poskytující služby dětem od útlého věku, dospělým, ale také i zařízení pro seniory. Pomoc zde najdou nejen senioři či nemocní jedinci, které si společnost nejčastěji spojuje s potřebou pomoci, ale také lidé se zdravotním či mentálním postižením, lidé s psychiatrickými poruchami, lidé v těžké životní situaci jako nezletilé matky, děti z nefunkčních rodin, osoby potřebující asistenční služby nebo lidé s rizikovým chováním. Na území Teplicka se dle seznamu poskytovatelů sociálních služeb neposkytují služby: intervenční centra, krizová pomoc, průvodcovské a předčitatelské služby, centra denních služeb, raná péče, nízkoprahová denní centra a tísňová péče (24).

1.6.3 Dobrovolníci na Teplicku

Dobrovolnictví na Teplicku zajišťuje Dobrovolnické centrum sídlící v krajském městě Ústí nad Labem. Dobrovolnické centrum je také poskytovatelem sociálních

služeb dle zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách (Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi, Sociální rehabilitace) a je držitelem akreditací podle zákona číslo 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě. Dobrovolníci tohoto dobrovolnického centra poskytují pomoc a péči v sociálních službách (viz výše), při krizových situacích, hromadných neštěstí a také ve sportovních a kulturních událostech a akcích (9).

Ústecké dobrovolnické centrum jako občanské sdružení zde funguje od ledna roku 2000. První tři roky centrum působilo především ve městě Ústí nad Labem, a to převážně v oblasti sociálních služeb. Postupem času rozšířilo svou působnost na území celého Ústeckého a Karlovarského kraje, a to v oblasti zdravotní, kulturní, v oblastech vzdělávání a poradenství. V létě roku 2007 navázalo centrum spolupráci s organizacemi, které působí na celém území České republiky (9). Můžeme zmínit dlouholeté partnerství v programu Make a connection – Připoj se či partnerství organizace Člověk v tísni, o.p.s. v projektech Polis a Podpora sociální integrace v Ústí nad Labem a Krupce (8). Dobrovolnické centrum spolupracuje také na mezinárodních projektech (9). Jako příklad lze uvést spolupráci se Zemským svazem na ochranu dětí v Sasku na projektu Přeshraniční výměna projektů a další vzdělávání odborníků v oblasti práce podporující děti a rodinu. Základem projektu je přenos programu Silní rodiče – Silné děti ze Saska do Ústeckého kraje a programu Kompas z ústeckého centra do Saska, předávání informací a zkušeností, školení odborníků aj. Mezi aktivitami tohoto dobrovolnického centra nechybí ani Evropská dobrovolná služba (8). Nyní je zde registrováno 877 dobrovolníků. Dobrovolnické centrum „vytváří a poskytuje profesionální zázemí dobrovolníkům a propaguje dobrovolnictví jako přirozenou součást života“ (9).

Dobrovolnické centrum školí, vede a vysílá dobrovolníky ústeckého kraje. Toto centrum realizuje tyto dobrovolnické programy: program Pět P, Dobrovolníci v nemocnicích, program Pro seniory, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, Kompas, Program pro nezaměstnané absolventy a další rizikové skupiny obyvatel, program Rozvoj občanských ctností (8).

Ústecké dobrovolnické centrum získalo grant od Ministerstva práce a sociálních věcí (rok 2001) na projekt Rozvoj dobrovolnictví v severočeském kraji. Tento projekt

realizují Dobrovolnické centrum v Ústí nad Labem, dobrovolnické centrum v České Lípě a Sdružení „D“ Liberec. Cílem byla vyšší informovanost laické a odborné veřejnosti, poskytovatelů sociálních služeb, neziskových organizací, státní správy a samosprávy o dobrovolnické činnosti a jejím významu pro společnost (23).

Dobrovolnické centrum pomáhá jednak zájemcům o roli dobrovolníka a také organizacím, které o dobrovolnictví projeví zájem. Jeho činnost se zaměřuje na metodickou pomoc koordinátorům dobrovolníků v jednotlivých organizacích a jejich zařízeních, propagaci a podporu dobrovolnictví v regionálních médiích a školách. Dobrovolníkům připravuje informace o organizacích, které s nimi pracují, a zázemí, kam se mohou obrátit na kvalifikovaného pracovníka s žádostí o radu nebo pomoc (31).

2. CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit současný stav využívání dobrovolnické činnosti a míru potřeby dobrovolníků aktivních ve zdravotně sociální oblasti na území Teplicka.

2.2 Hypotézy

1. O dobrovolníky je v zařízení působících ve zdravotně sociální oblasti zájem.
2. Počet dobrovolníků aktivních na území Teplicka je nižší než potřeby zařízení působících v tomto regionu ve zdravotně sociální oblasti.
3. Některá zařízení nevědí, kde a jak dobrovolníky získávat.

3. METODIKA

3.1 Použité metody a techniky sběru dat

Ke zpracování tématu byl zvolen kvantitativní výzkum. Pro zmapování současného stavu dané problematiky bylo využito metody analýza dokumentů, techniky sekundární analýza dat. Hlavní část výzkumu pracuje s metodou dotazování, technikou dotazník (nestandardizovaný strukturovaný dotazník).

Před vlastním zkoumáním byl zařazen předvýzkum. Hlavní náplní tohoto předvýzkumu bylo si ověřit metody a techniky zvolené k výzkumnému šetření (16). Předvýzkum byl rozdělen na 2 části.

První část zahrnovala dotazování zaměstnanců Dobrovolnického centra v Ústí nad Labem pomocí techniky polořízeného rozhovoru. Rozhovor obsahoval 9 otázek (Příloha č. 4), které se týkaly především pohledu zaměstnanců na současný stav dobrovolnictví ve zkoumané oblasti a činnosti dobrovolnického centra ve spolupráci se zařízeními působícími na Teplicku. Předvýzkum dále ověřoval srozumitelnost otázek dotazníku, který měl být použit pro hlavní část celého zkoumání. V této části výzkumu bylo osloveno pět zařízení, která patří do zkoumaného souboru.

Samotný výzkum byl prováděn pomocí metody dotazování, technikou dotazník. Tato technika spočívá v tom, že oslovené zařízení odpovídá písemně na otázky tištěného formuláře dotazníku (6). Dotazník (Příloha č. 5) obsahoval 25 otázek, bylo využito pět otázek dichotomických, které byly zároveň otázkami filtračními. Otázky polytomické byly z větší části polootevřené (11 otázek). Dotazník obsahoval dále jednu otázku uzavřenou a osm otázek, které byly otevřené. Otázka číslo jedna rozdělovala dané respondenty na ty, kteří s dobrovolníky již spolupracují a na ty, kteří s nimi nespolečně pracují. Otázky 2 – 16 byly zaměřeny na získání informací od respondentů, kteří dobrovolníky nyní zapojují do svých aktivit. V otázce č. 2 – 16 tvořilo 100% respondentů devatenáct zařízení. Otázky č. 17 – 28 byly zaměřeny na zařízení, které s dobrovolníky nespolečně pracují. Otázky č. 17 - 18, vyčleňovaly zařízení, která o dobrovolníky nemají zájem, celkem 6 zařízení. Poslední část dotazníku, tedy otázky

číslo 19 – 25, získávaly informace od 15 zařízení, jenž dobrovolníky a jejich činnosti nevyužívá, ale rády by spolupráci navázala.

Sbírání dat a informací pro zpracování bakalářské práce probíhalo od července 2009. Předvýzkum byl prováděn od září 2009 do listopadu 2009. Sběr dat pro vlastní výzkum probíhal od prosince 2009 do března 2010. Pro zpracování a následné vyhodnocení dotazníků bylo použito grafů a tabulek, výsledky byly uvedeny procentech a absolutních číslech.

3.2 Charakteristika zkoumaného souboru

V období předvýzkumu byli požádáni o absolvování rozhovoru s autorkou zaměstnanci dobrovolnického centra v Ústí nad Labem. Dále bylo v rámci předvýzkumu dotazníkem osloveno pět zařízení poskytující zdravotně sociální služby na území Teplicka. Ve vlastním výzkumu bylo pomocí dotazníku osloveno 45 zařízení různých organizací, které poskytují služby či péči ve zdravotně sociální oblasti na území Teplicka. Během sběru dat pomocí dotazníkového šetření musel být tento zkoumaný soubor zúžen na počet 40 zařízení. Důvodem bylo ve dvou případech ukončení činnosti zařízení v době výzkumu, neaktuální kontakty na zařízení v registrech a jedno písemné odmítnutí spolupráce s autorkou.

Pro vlastní výzkum bylo nutné vyjmout pro základní soubor ta zdravotnická zařízení, kde se poskytuje specializovaná odborná péče, kterou je schopen poskytnout jen školený profesionál. Tato zařízení byla vyhledána v registru zdravotnických zařízení (31). Do výzkumu nejsou zahrnuty ve zkoumaném souboru specializované lékařské ambulance, ordinace praktických lékařů, polikliniky a lékárny. Naopak zde najdeme zařízení typu nemocnic, léčeben následné péče, kojenecké ústavy či městské jesle, jelikož právě zde může být využito dobrovolnických aktivit. Finální počet zdravotnických zařízení bylo sedm. Zařízení poskytující sociální služby tvořilo soubor o počtu 33 (před zúžením souboru 37) a byla vybrána na základě jejich uvedení v registru poskytovatelů sociálních služeb (24). Výčet všech oslovených zařízení se nachází v Příloze č. 6.

Výzkumu se aktivně zúčastnilo 35 zařízení z celkového počtu 40 zařízení, která tvořila zkoumaný soubor. Návratnost dotazníků tedy činila 90%.

4. VÝSLEDKY

4.1 Výsledky předvýzkumu

V první části předvýzkumu probíhaly rozhovory (Příloha č. 4) se zaměstnanci Dobrovolnického centra v Ústí nad Labem. Z těchto rozhovorů vyplynulo, že centrum s teplickými zařízení spolupracuje v malé míře, konkrétně pouze se třemi z nich (FOKUS Teplice, Nemocnice Teplice, White Light). Dobrovolníky toto centrum získává především z řad studentů (80%) a dále mezi pracujícími lidmi či lidmi v důchodu (20%). Jako příčina malé spolupráce s Teplickem bylo uvedeno, že zařízení tohoto regionu řeší spíše pro ně zásadnější věci, než dobrovolnictví. Některá si dobrovolnictví zařizují sama, a tak spolupráci centra nepotřebují. Dobrovolnické centrum své zapojení v tomto regionu vidí především ve vyškolení koordinátorů daných zařízení a jejich zapojení do supervize koordinátorů dobrovolnictví a také v možnosti proškolení dobrovolníků daného zařízení. Nedostatečný počet dobrovolníků na Teplicku je dle mínění centra v absenci koordinačního centra na tomto území.

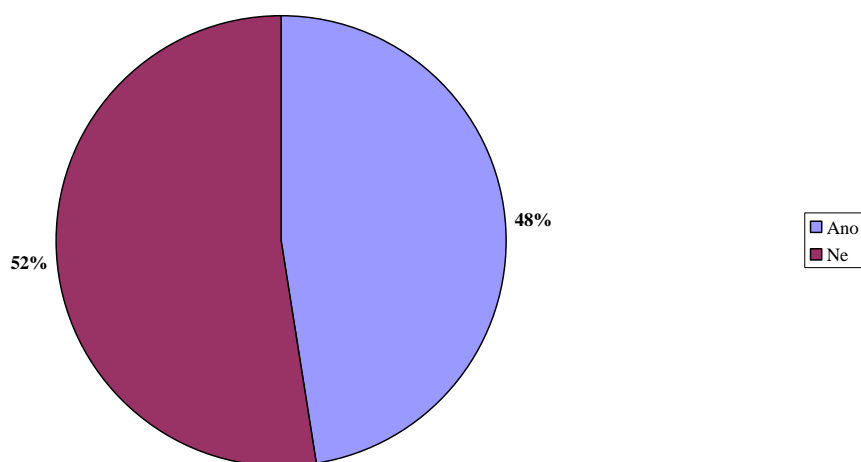
Druhá část předvýzkumu probíhala jako ověřování si srozumitelnosti otázek sestaveného dotazníku. Dotazník byl rozeslán pěti zařízením ze zkoumaného souboru. Předvýzkum svůj cíl naplnil.

4.2 Výsledky dotazníkového šetření

Otázka č. 1 - Využívá Vaše zařízení činnost dobrovolníků?

Pozn. 100% odpovídá 40 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 1 - Zapojení dobrovolníků v zařízení

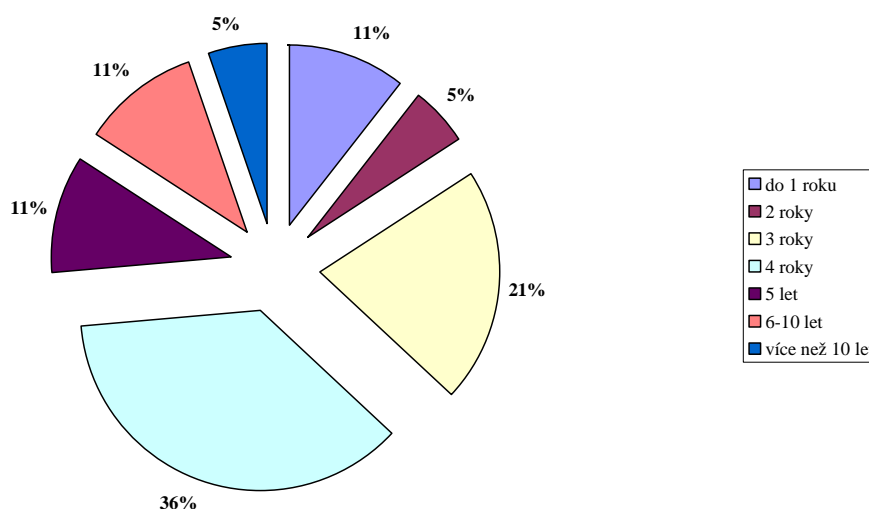
Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 1 vyplývá, že 19 zařízení (48%), která na Teplicku působí ve zdravotně sociální oblasti, s dobrovolníky již spolupracuje a 21 zařízení (52%) dobrovolníky nevyužívá ve svých aktivitách.

Otázka č. 2 - Jak dlouho s dobrovolníky Vaše zařízení spolupracuje?

Pozn. Otázka č. 2 - 16 navazují na otázku č. 1, která rozděluje zařízení na ta, která s dobrovolníky spolupracují a na ta, která s nimi nespolečně spolupracují (100% odpovídá souboru 19 zařízení, která odpověděla „ano“).

Graf č. 2 - Doba spolupráce s dobrovolníky

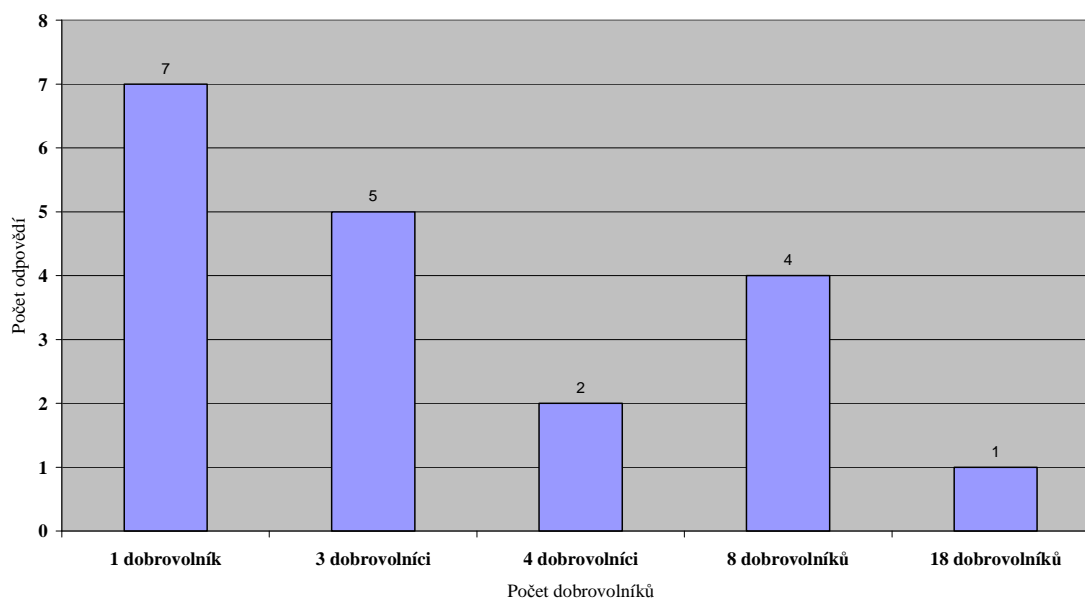
Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 2 vyplývá, že 16 zařízení (74%) s dobrovolníky pracuje v rozmezí od jednoho do pěti let (modrá až fialové výseč). Z toho nejčastější odpovědí byla spolupráce 4 roky u 36% respondentů. Druhá nejpočetněji zastoupená odpověď (21%) byla doba 3 let. Pouze jedno zařízení spolupracuje s dobrovolníky druhým rokem a jedno zařízení spolupracuje s dobrovolníky více než 10 let (5%).

Otázka č. 3 - Kolik dobrovolníků s Vaším zařízením spolupracuje?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 3 - Stávající počet dobrovolníků v zařízení

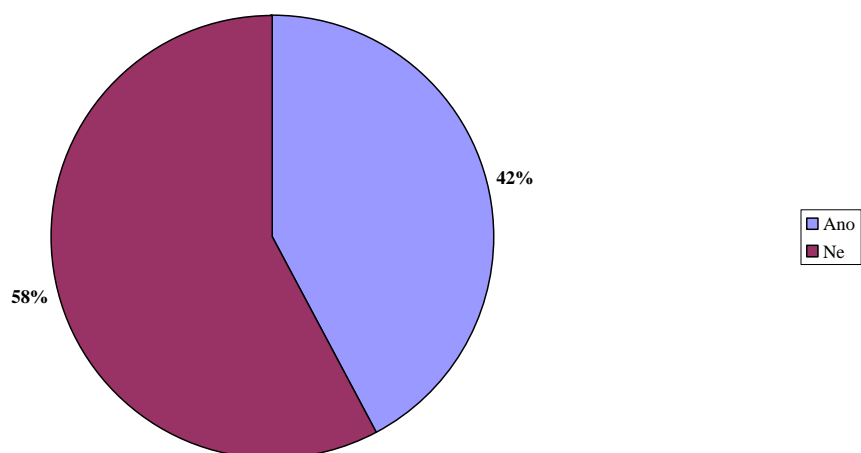
Zdroj: vlastní výzkum

V sedmi oslovených zařízeních (37%) působí 1 dobrovolník. Pět zařízení (26%) využívá v současné době 3 dobrovolníky, další čtyři zařízení (21%) nyní spolupracuje s osmi dobrovolníky. Ve dvou zařízeních (11%) působí v současnosti 4 dobrovolníci a jedno zařízení (5%) využívá aktivit 18 dobrovolníků.

Otázka č. 4 - Je tento počet pro potřeby Vašeho zařízení dostačující?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 4 - Odpovídá počet dobrovolníků potřebám zařízení

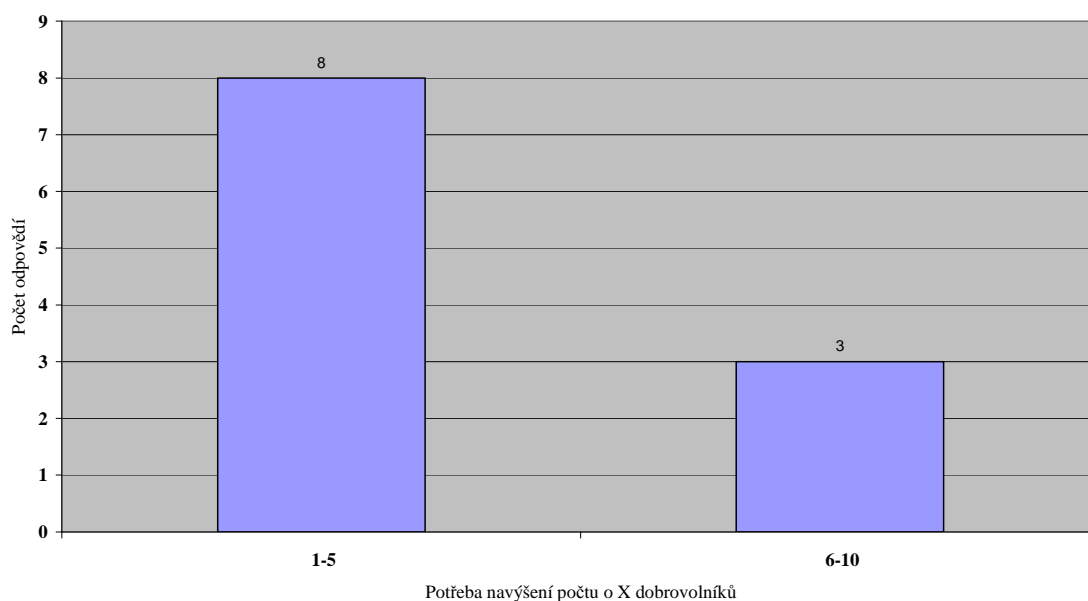
Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 4 plyne, že více než polovina (58%) oslovených zařízení není spokojena se stávajícím počtem dobrovolníků, které v zařízení působí. Zbývající část (42%) je se současným stavem dobrovolníků ve svém zařízení spokojena.

Otázka č. 5 - Kolik dobrovolníků by Vaše zařízení uvítalo navíc ke stávajícímu počtu?

Pozn. Tato otázka navazuje na otázku č. 4, která rozděluje zařízení na ta, kterým stávající počet dobrovolníků vyhovuje a na ta, kterým tento počet nevyhovuje. V rámci této otázky odpovídá 11 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 5 - Potřebné navýšení počtu dobrovolníků

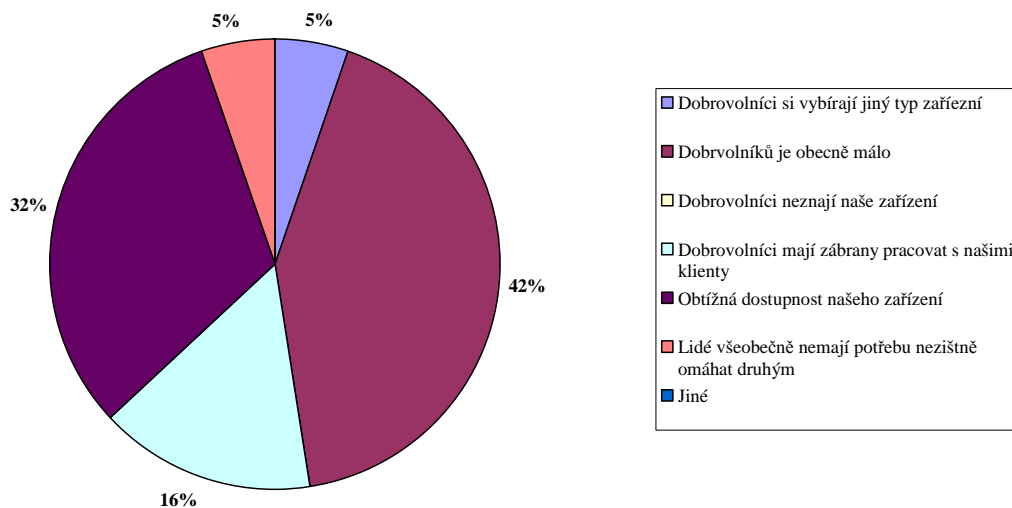
Zdroj: vlastní výzkum

Osm zařízení (73%) by uvítalo ke stávajícímu počtu dobrovolníků navíc 1-5 osob z řad dobrovolníků. Tři zařízení (27%) uvedla potřebu zvýšení počtu dobrovolníků v rozmezí od 6 do 10. Možnost zvýšení počtu dobrovolníků o „více než 10“ nevyužilo žádné zařízení.

Otázka č. 6 - Které z následujících tvrzení vysvětluje důvod nedostatku dobrovolníků ve Vašem zařízení?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 6 - Důvody nedostatku dobrovolníků v zařízení

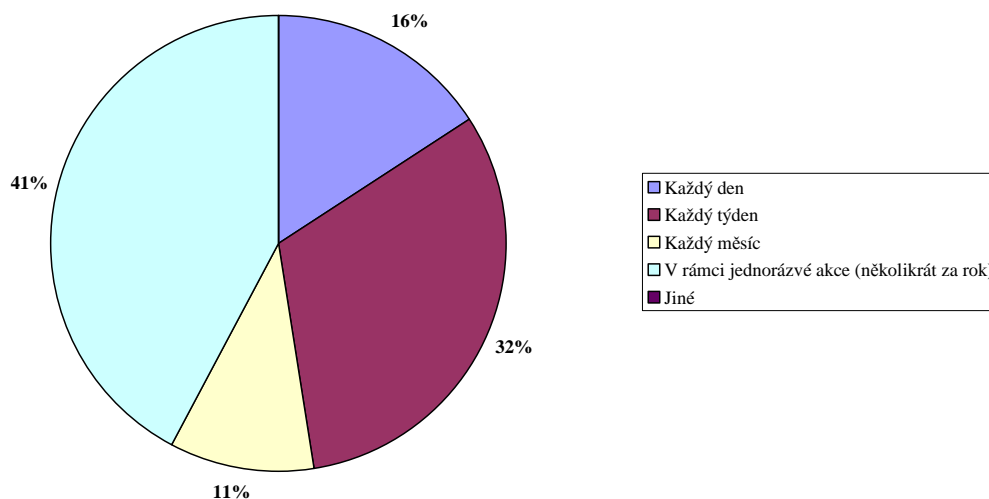
Zdroj: vlastní výzkum

Nejčastější odpovědí (8x) v této otázce byla odpověď „dobrovolníků je obecně málo“, takto odpovědělo 42% respondentů. Důvod nedostatku dobrovolníků uvedlo 32% oslovených zařízení v obtížné dostupnosti svého zařízení (6x). Zábrany dobrovolníků pracovat s klienty daného zařízení uvedlo 16% respondentů. Jedno zařízení (5%) uvedlo, že „dobrovolníci si vybírají jiný typ zařízení“ a jiné zařízení (5%) volilo možnost „lidé všeobecně nemají potřebu nezištně pomáhat druhým“. Respondenti nevyužili možnost dále vybrat „dobrovolníci neznají naše zařízení“ a „jiné“.

Otázka č. 7 - Jak často s dobrovolníky Vaše zařízení spolupracuje?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 7 - Frekvence spolupráce zařízení s dobrovolníky

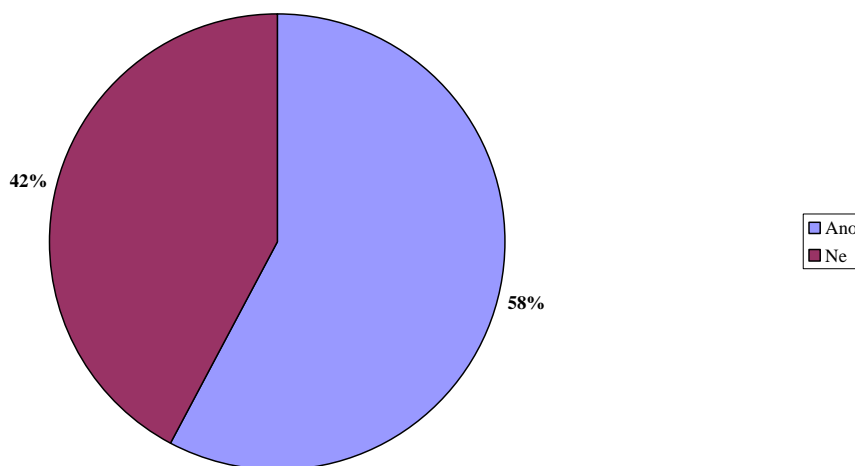
Zdroj: vlastní výzkum

Zařízení nejčastěji (41%) využívají činnosti dobrovolníků na jednorázové aktivity (několikrát ročně), tuto možnost označilo celkem 8 zařízení. Druhou nejpočetnější odpovědí (6x) byla možnost „každý týden“, tak odpovědělo 32% respondentů. Denně s dobrovolníky spolupracují tři zařízení (16%) a dvě zařízení (11%) uvedlo možnost „každý měsíc“. Možnosti „jiné“ nevyužilo žádné zařízení.

Otázka č. 8 - Vyhovuje Vašemu zařízení frekvence návštěv dobrovolníků ve Vašem zařízení?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 8 - Spokojenost zařízení s frekvencí návštěv dobrovolníků

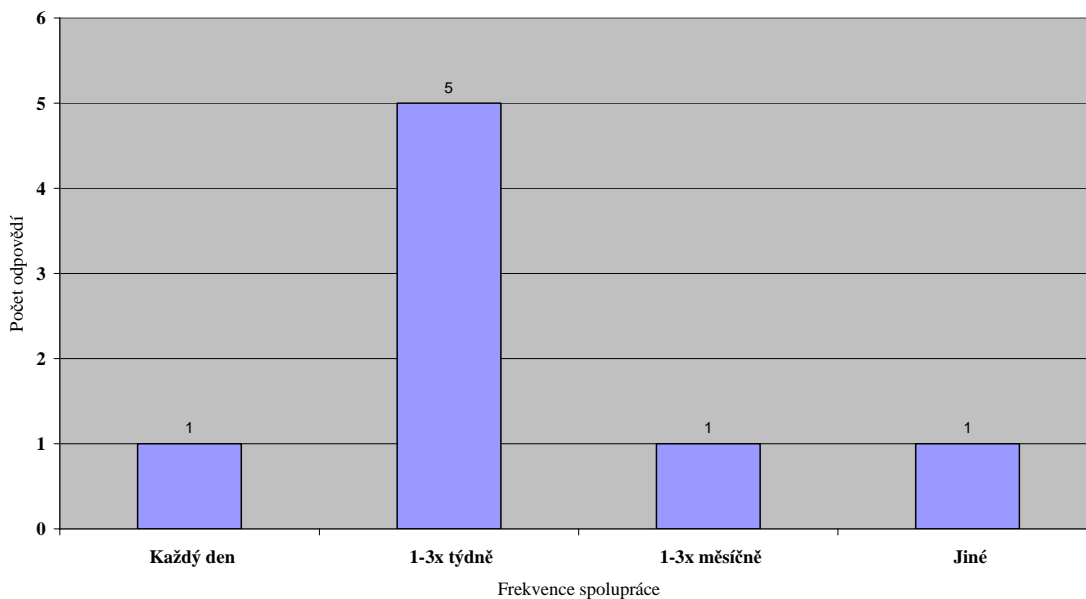
Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu vyplývá, že přes polovinu zařízení (58%) je s frekvencí spolupráce s dobrovolníky spokojeno, 42% zařízení tato frekvence nevyhovuje.

Otázka č. 9 - Jaká frekvence návštěv by Vašemu zařízení vyhovovala?

Pozn. Tato otázka navazuje na otázku č. 8, která rozděluje zařízení na ta, kterým stávající frekvence spolupráce s dobrovolníky vyhovuje a na ta, kterým tato frekvence nevyhovuje. V rámci této otázky odpovídá 8 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 9 - Optimální frekvence spolupráce s dobrovolníky

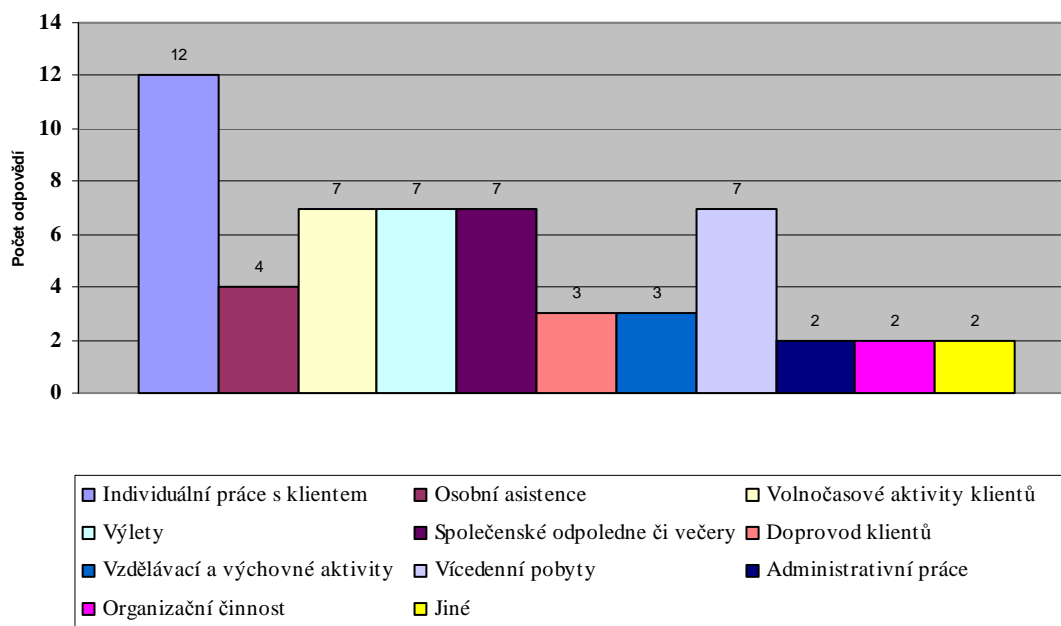
Zdroj: vlastní výzkum

Nejčastější odpovědí (5x) na tuto otázku byla možnost „1-3x týdně“ (62%). Ostatní odpovědi byly v této otázce zastoupeny ve stejném počtu (1x), tedy 13% zařízení by uvítalo spolupráci denně, další 1-3x za měsíc a poslední uvedlo možnost „jiné“. Možnost jednorázových akcí neuvedlo žádné zařízení.

Otázka č. 10 - Do jakých aktivit se ve Vašem zařízení dobrovolníci zapojují?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru. V této otázce mohla zařízení vybírat více odpovědí.

Graf č. 10 - Oblasti činností zapojených dobrovolníků

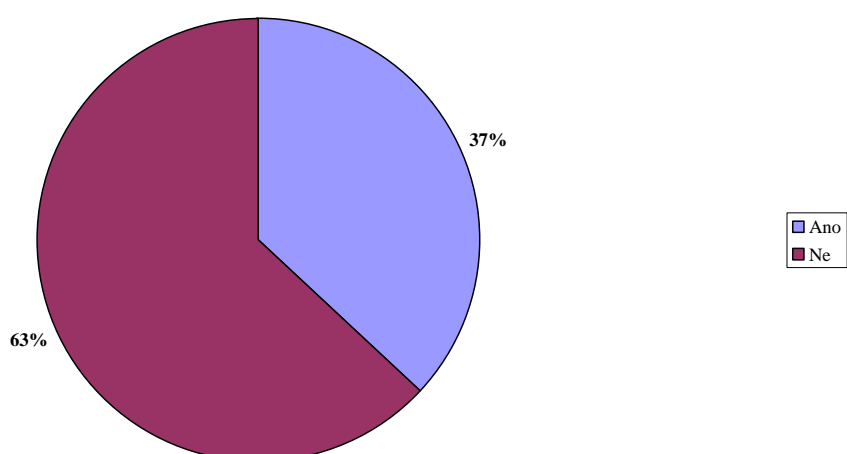
Zdroj: vlastní výzkum

Dobrovolníci se nejvíce (63%) zapojují do individuální práce s klientem, tato možnost byla označena 12x. Mezi další více zastoupené odpovědi (7x) patří „výlety“, „vícedenní pobyty“ a také „volnočasové aktivity“, „společenské odpoledne či večery“, které označilo 37% respondentů. Osobní asistenci jako oblast činnosti dobrovolníků označila čtyři zařízení (21%). Tři oslovená zařízení (16%) zapojují dobrovolníky jako doprovody klientů a do vzdělávacích a výchovných aktivit. Nejméně bývají dobrovolníci zapojováni, do administrativní práce a organizačních činností, jak uvedla dvě zařízení (11%). Možnost „jiné“ využila pouze dvě zařízení.

Otázka č. 11 - Je nějaká oblast/činnost, kde byste rádi dobrovolníky zapojili a zatím tomu tak není?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 11 - Potřeba zapojit dobrovolníky v další oblasti, kde nyní nepůsobí

Zdroj: vlastní výzkum

Více než 60% oslovených zařízení neshledává potřebu dobrovolníky zapojovat v jiných činnostech, než tomu doposud je. Ovšem mezi zařízeními je i značná část (7 zařízení), která by dobrovolníky ráda zapojila v oblasti, ve které zatím v rámci aktivit zařízení nepůsobí, jedná se o 35% dotazovaných.

Otázka č. 12 - O jakou oblast/činnost se jedná?

Pozn. Otázka č. 12 a otázka č. 13 navazují na otázku č. 11, která rozděluje zařízení na ta, která potřebují zapojit dobrovolníky v jiné oblasti a na ta, která dobrovolníky do jiných oblastí zapojovat nechtějí. V rámci těchto dvou otázek odpovídá 7 zařízení ze zkoumaného souboru.

Tabulka č. 1 – Potřeba dobrovolníků v nových činnostech

Činnost	Počet zařízení
Jednorázové akce	3
Zájmové kroužky	3
Osobní asistence	2
Administrativní a organizační činnost	2
Pomoc s údržbou v zařízení a jeho okolí	1

Zdroj: vlastní výzkum

Nejčastější odpovědí (3x) bylo zapojení dobrovolníků do různých jednorázových akcí (společenské akce, plesy, trhy, hudební vystoupení) a zájmových kroužků (43%). Mezi dalšími odpověďmi byly jmenovány činnosti typu: vedení počítačového kroužku pro mládež, vedení výtvarného či hudebního kroužku, doprovod klientů na odborná vyšetření, osobní asistence pro klienta na dovolené, administrativní činnost, organizační výpomoc, fundraising (získávání finančních prostředků) či pomoc dobrovolníka-muže při práci na statku (úprava terénu, péče o ekodvůr a ekozahradu).

Otázka č. 13 - Proč byste dobrovolníky potřebovali zapojit právě zde?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 7 zařízení ze zkoumaného souboru.

Tabulka č. 2 – Důvod zapojení dobrovolníků

Důvod	Počet zařízení
Nedostatek personálu	5
Rozšíření nabídky služeb	2

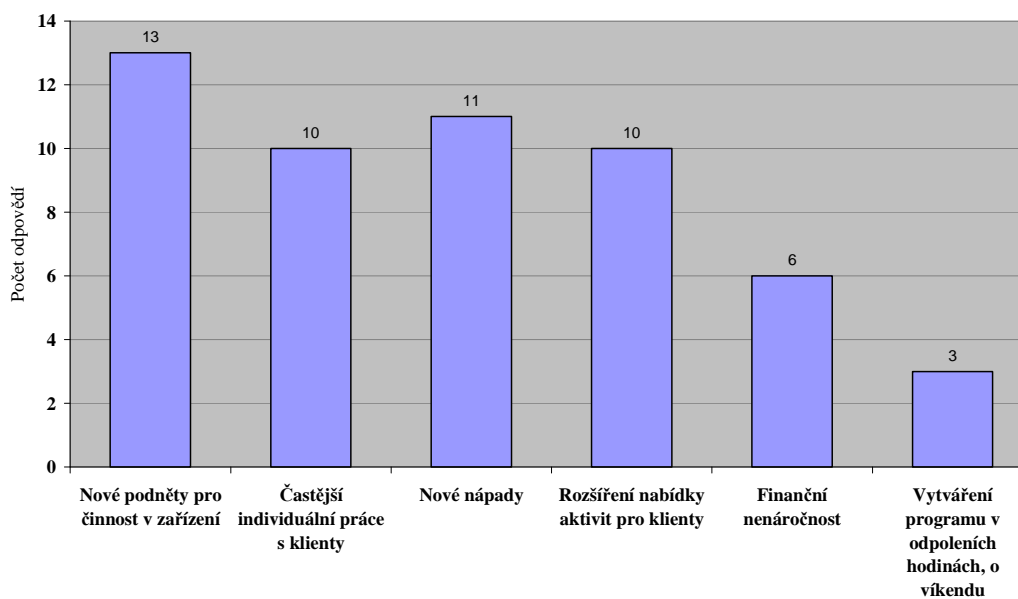
Zdroj: vlastní výzkum

Tato otázka úzce souvisí a navazuje na otázku předchozí. Jako primární důvod potřeby zapojení dobrovolníků ve zmíněné oblasti většina zařízení (71%) odpověděla, že pro danou aktivitu nemají vlastní zaměstnance (5x). Tato odpověď se vázala na aktivity dobrovolníků v rámci individuální činnosti s klientem a vedení různých kroužků. Dvě zařízení (29%) potřebují zapojit dobrovolníky v oblastech zmíněných v otázce č. 12 z důvodů rozšíření a zpestření nabídky služeb pro svou klientelu. Jedno oslovené zařízení, které uvedlo v otázce č. 12 potřebu výpomoci při práci na statku, uvedlo jako důvod zapojení dobrovolníka-muže, malý počet zaměstnanců a klientů mužského pohlaví, kteří by tuto fyzicky náročnější činnost mohli zastávat.

Otázka č. 14 - V čem vidíte přínos činnosti dobrovolníků ve Vašem zařízení?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru. V této otázce mohla zařízení vybírat více odpovědí.

Graf č. 12 - Přínos dobrovolníků pro zařízení

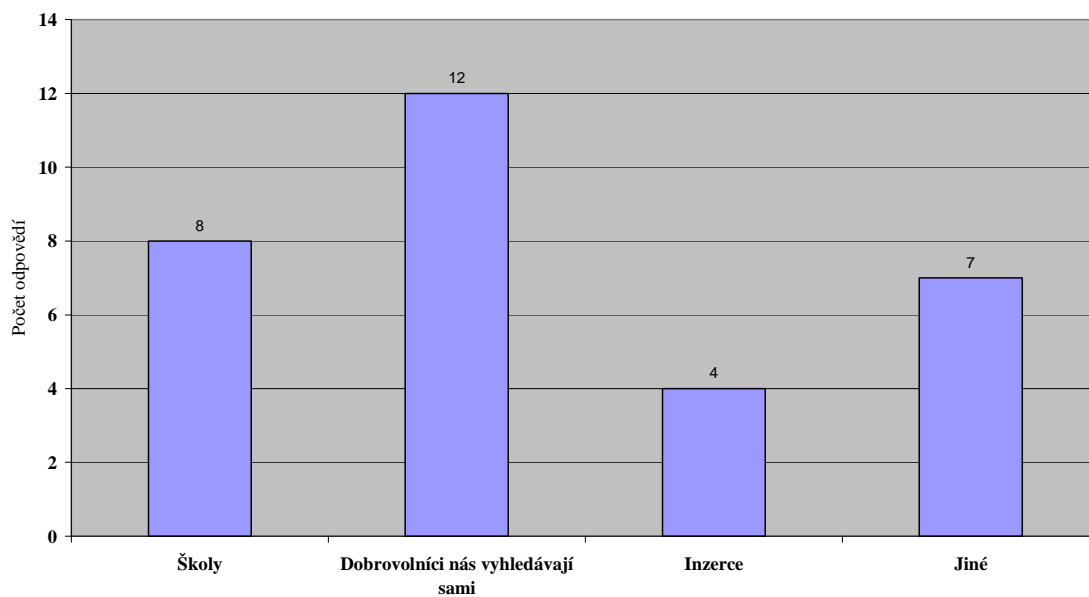
Zdroj: vlastní výzkum

Nejčastěji (68%) byla uvedena možnost „přináší nové podněty pro činnost v zařízení“ (13x). Jedenáct zařízení zvolilo odpověď „přináší nové nápady“ (58%). Stejný počet zařízení (10) využilo „možnost častější individuální práce s klientem“ (53%) a „rozšíření nabídky aktivit pro klienty“ (53%). Šest zařízení (32%) uvedlo odpověď „práce dobrovolníků není finančně hodnocena“ a 3x byla zvolena možnost odpoledních a víkendových aktivit pro klienty (16%).

Otázka č. 15 - Kde dobrovolníky vyhledáváte?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru. V této otázce mohla zařízení vybírat více odpovědí.

Graf č. 13 - Místa, kde zařízení vyhledávají dobrovolníky

Zdroj: vlastní výzkum

Dotazovaná zařízení nejčastěji (63%) uvedla, že dobrovolníci je vyhledávají sami. Osmkrát (42%) byla zaznamenána možnost vyhledávání dobrovolníků ve školách. Sedm oslovených respondentů (36%) uvedlo možnost „jiné“. Vyhledávání dobrovolníků prostřednictvím dobrovolnického centra nevedlo žádné zařízení.

Otázka č. 16 - Co by usnadnilo dobrovolníky zapojit do činnosti Vašeho zařízení?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru.

Tabulka č. 3 - Usnadnění zapojení dobrovolníků

Usnadnění	Počet zařízení
Propagace zařízení, letáky	6
Zvýšení povědomí o dobrovolnictví	5
Finanční prostředky	4
Zkontaktování dobrovolnického centra	1
Lepší spoje městské hromadné dopravy	1
Inzerce	1
Iniciativa dobrovolníka	1

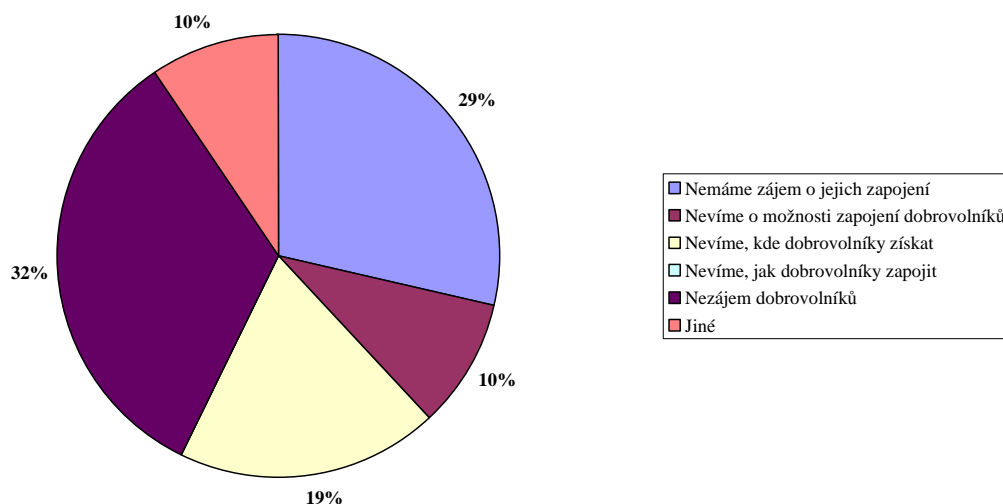
Zdroj: vlastní výzkum

Nejčastější odpověď (6x) byla „větší propagace zařízení, náborové letáky a zájem středních škol o zapojení studentů jako dobrovolníků“. Tuto možnost uvedlo 32% dotazovaných zařízení. Pět zařízení (26%) uvedlo odpověď „celkové zvýšení povědomí ve společnosti o dobrovolnické práci“. U čtyř zařízení (21%) bylo uváděno jako řešení „získání větších finančních prostředků na dobrovolnické aktivity a vybavení“. Zbývají zařízení uváděla odpovědi: zkontaktování dobrovolnického centra (1x); lepší spoje městské hromadné dopravy k zařízení (1x); inzerce v tisku a médiích (1x); osobní oslovení zařízení dobrovolníkem (1x).

Otázka č. 17 - Z jakého důvodu Vaše zařízení nespolupracuje s dobrovolníky?

Pozn. Tato otázka navazuje na otázku č. 1, která rozděluje zařízení na ta, která s dobrovolníky spolupracují a na ta, která s nimi nespolupracují (100% odpovídá nyní 21 zařízení).

Graf č. 14 - Důvody nespolupráce s dobrovolníky

Zdroj: vlastní výzkum

Téměř třetina (32%) oslovených zařízení uvedla, že sami dobrovolníci nemají zájem o zapojení do činnosti právě v jejich zařízení a podobný počet zařízení (29%) uvádí, že naopak oni jako zařízení nemají zájem o dobrovolníky (6x). Necelá pětina dotazovaných (4 zařízení) neví, kde vůbec dobrovolníky vyhledat. Dvě zařízení označila možnost „jiné“. Dva respondenti (10%) nevěděli o možnosti zapojení dobrovolníků v jejich zařízení.

Otázka č. 18 - Z jakého důvodu nemá Vaše zařízení zájem o spolupráci s dobrovolníky?

Pozn. Tato otázka navazuje na otázku č. 17. V rámci této otázky odpovídají pouze zařízení, která označila odpověď „nemáme zájem o jejich zapojení“ (6 zařízení).

Tabulka č. 4 - Důvod nezájmu o spolupráci s dobrovolníky

Důvod nezájmu	Počet zařízení
Dostatek kvalifikovaných pracovníků, spolupráci se střední školou v rámci odborné praxe	4
Neuvažovali jsme o možnosti zapojení dobrovolníků	1
Nedostatek personálu a financí na zajištění podmínek pro dobrovolníky	1

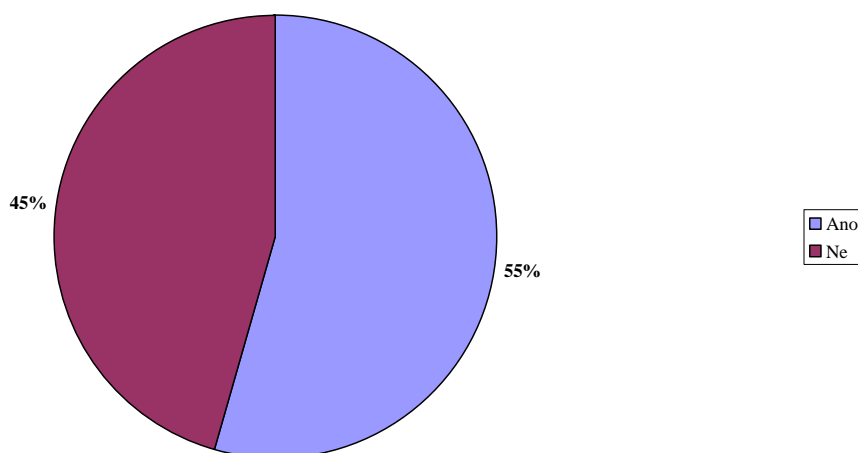
Zdroj: vlastní výzkum

Čtyři zařízení uvedla jako hlavní důvod nezájmu o spolupráci s dobrovolníky „dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků“ či „spolupráci se střední školou v rámci odborné praxe“ (67%). Jedno zařízení dosud neuvažovalo o možnosti zapojení dobrovolníka do aktivit svého zařízení a další zařízení zmínilo problém v nedostatečné personální kapacitě a financí na zajištění podmínek pro spolupráci s dobrovolníky.

Otázka č. 19 - Víte, kde v případě Vašeho zájmu dobrovolníky vyhledat?

Pozn. Tato otázka navazuje na otázku č. 17. Na tuto otázku neodpovídá 10 zařízení, která zde odpověděla „nemáme zájem o jejich zapojení“ a „nevíme, kde dobrovolníky získat“ (100% odpovídá nyní souboru 11 zařízení ze zkoumaného souboru).

Graf č. 15 - Informovanost o vyhledávání dobrovolníků

Zdroj: vlastní výzkum

Více jak polovina dotazovaných zařízení (55%) ví, kde dobrovolníky v případě zájmu vyhledat. Zbývajících pět zařízení (45%) neví, kde dobrovolníky vyhledat.

Šest zařízení, které odpověděla ano, vypisovala i konkrétní příklady možností, kde by dobrovolníky vyhledávala. Výčet dopovědí zněl následovně: školy (5x), internet (2x), úřad práce (1x), mezi uživateli (1x), mezi lidmi, kteří dokáží komunikovat se sluchově postiženými (1x).

Otázka č. 20 - Využili byste dobrovolníky ve Vašem zařízení?

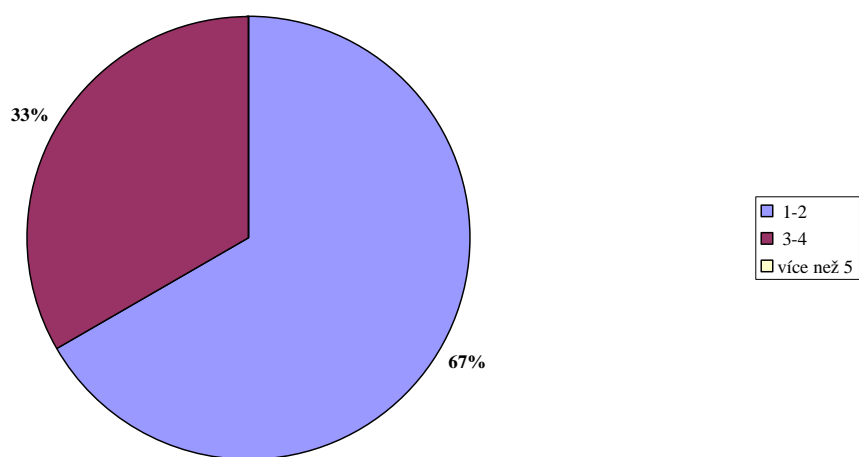
Pozn. Otázka 20 - 25 navazují na otázku č. 17, 19. V poslední části dotazníku odpovídají jen ta zařízení, která s dobrovolníky nespolupracují. Z těchto zařízení je vyjmuto ještě dalších sedm zařízení, která v otázce 17 odpověděli „nemáme zájem o jejich zapojení“ (100% odpovídá 15 zařízení ze zkoumaného souboru).

Na otázku č. 20 „Využili byste dobrovolníky ve Vašem zařízení?“ odpovědělo všech patnáct zařízení „ano“ 100%.

Otázka č. 21 - Kolik dobrovolníků by Vaše zařízení potřebovalo?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 15 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 17 - Potřebný počet dobrovolníků

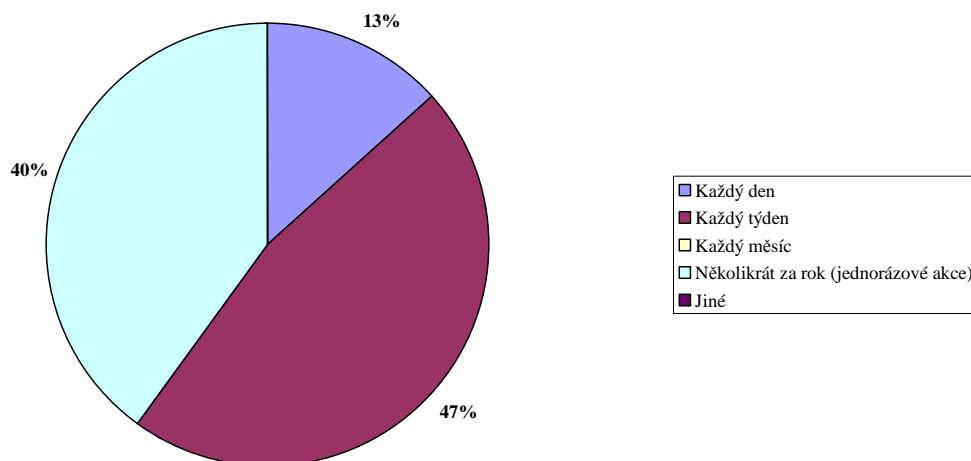
Zdroj: vlastní výzkum

Z uvedeného grafu č. 17 vyplývá, že necelé tři čtvrtiny dotazovaných zařízení (67%) by ve svém zařízení uvítaly 1-2 dobrovolníky a dalších 33% zařízení by uvítala zapojení třech až čtyřech dobrovolníků. Možnost „více než 5 dobrovolníků“ nepoužilo žádné zařízení.

Otázka č. 22 - Jak častou spoluprací s dobrovolníky byste uvítali?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 15 zařízení ze zkoumaného souboru.

Graf č. 18 - Potřebná frekvence spolupráce dobrovolníků se zařízením

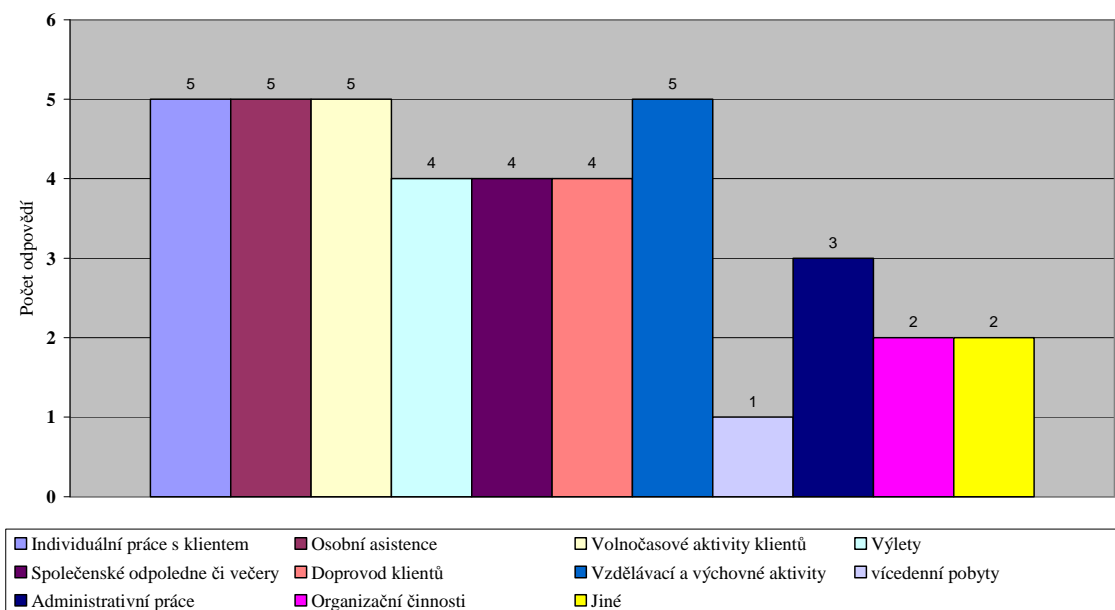
Zdroj: vlastní výzkum

Sedm dotazovaných zařízení (47%) uvedlo, že s dobrovolníky by rádo spolupracovalo každý týden. Velkou část (40%) tvoří také skupina zařízení, která by dobrovolníky přivítala při různých jednorázových akcích (několikrát ročně). Denně by dobrovolnické aktivity uvítalo 13% respondentů. Možnost spolupráce „každý měsíc“ a možnost „jiné“ neuvedlo žádné zařízení.

Otázka č. 23 - V kterých typech činností byste potřebovali dobrovolníky ve Vašem zařízení zapojit?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 15 zařízení ze zkoumaného souboru. V této otázce mohla zařízení vybírat více odpovědí.

Graf č. 19 - Potřebné oblasti zapojení dobrovolníka

Zdroj: vlastní výzkum

Odpovědi na tuto otázku byly velmi podobně početně zastoupeny. Nejvíce žádané činnosti dobrovolníků byly „vzdělávací a výchovné aktivity“ (33%). Jako další činnosti uváděla zařízení „individuální práce s klientem“ (33%), „osobní asistence“ (33%), „volnočasové aktivity klientů“ (33%), „výlety“ (27%), „společenské odpoledne či večery“ (27%) a „doprovod klientů“ (27%). Méně byly označovány aktivity typu „administrativní práce“ (20%), „organizační činnost“ (13%), „jiné“ (13%) a „vícedenní pobyty“ (6%).

Otázka č. 24 - Co by usnadnilo dobrovolníky získat a zapojit do činnosti Vašeho zařízení?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 15 zařízení ze zkoumaného souboru. V této otázce mohla zařízení vybírat více odpovědí.

Tabulka č. 5 - Usnadnění získání a zapojení dobrovolníků

Usnadnění	Počet zařízení
Propagace dobrovolnictví ve společnosti	6
Zájem vedoucích pracovníků o dobrovolníky	5
Lepší spoje městské hromadné dopravy	2
Dobrovolníci se specifickými dovednostmi	2
Finanční prostředky	1

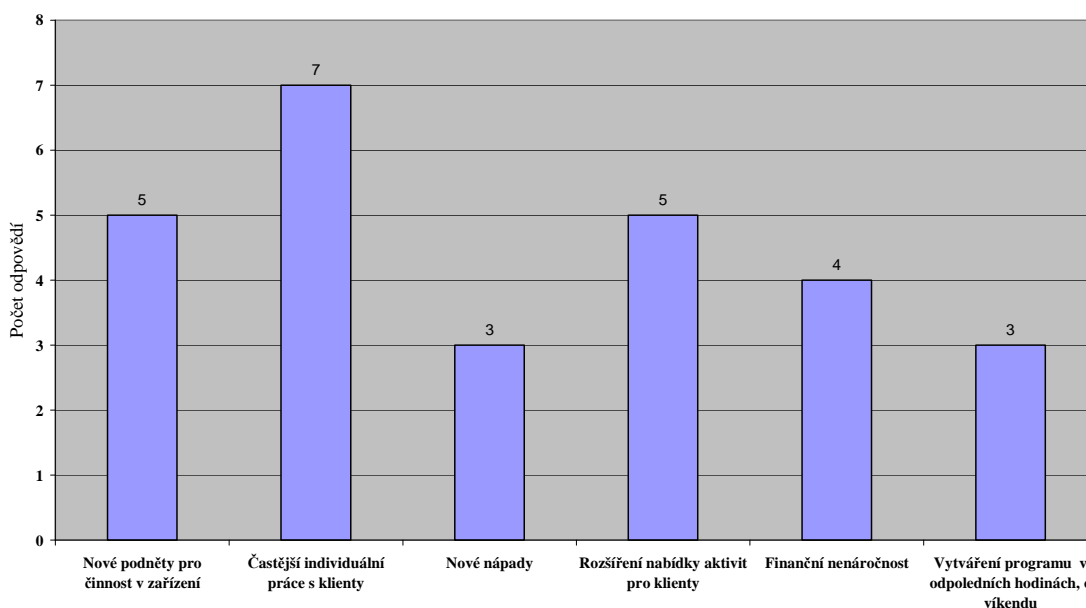
Zdroj: vlastní výzkum

Šest dotazovaných zařízení odpovědělo, že jejich zařízení potřebuje být více propagováno mezi lidmi (40%). Podobně se vyjádřila i zařízení spolupracující s dobrovolníky, kterým byla tato otázka pokládána v první části dotazníku (otázka č. 16). Třetina z 15 oslovených zařízení se domnívá, že dobrovolníky lze více zapojit prostřednictvím většího zájmu o dobrovolnické aktivity u osob ve vedení daného zařízení (33%). Dvě zařízení (13%) uvedla odpověď „lepší spoje městské hromadné dopravy“. Ostatní odpovědi byly názorem jednoho zařízení: finanční prostředky a dobrovolníci, kteří umí komunikovat se sluchově postiženými klienty nebo znají problematiku demencí u seniorů.

Otázka č. 25 - V čem vidíte přínos činnosti dobrovolníků ve Vašem zařízení?

Pozn. Na tuto otázku odpovídá 19 zařízení ze zkoumaného souboru. V této otázce mohla zařízení vybrat více odpovědí.

Graf č. 20 - Přínos dobrovolníků pro zařízení

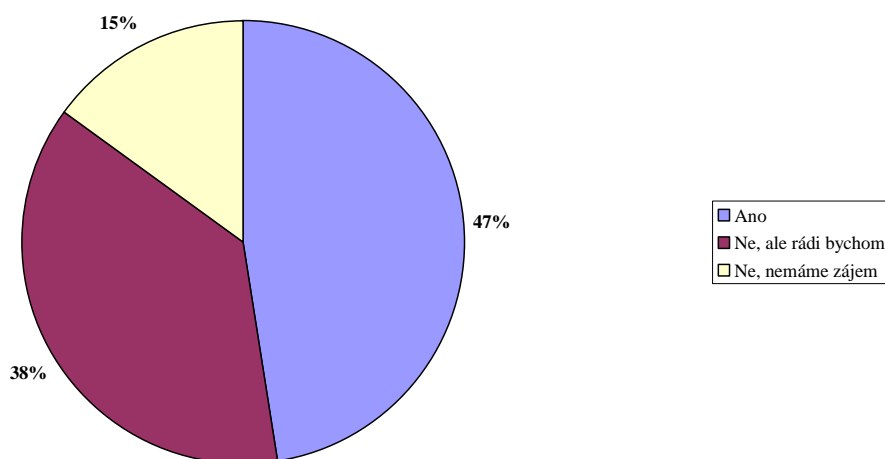
Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 20 je čitelné, že největší přínos činnosti dobrovolníků vidí dotazovaná zařízení (47%) v možnosti častější individuální práce s klientem (7x). Pětkrát zařízení souhlasila s tvrzením, že dobrovolník přináší nové podněty pro činnost v daném zařízení a rozšiřuje se nabídka aktivit pro klienty (33%). Čtyři zařízení označila také jako přínos pro zařízení skutečnost, že práce dobrovolníka není vázána na finanční ohodnocení (27%). Možnosti „přináší nové nápady“ a „dobrovolníci vytváří program pro klienty v odpoledních hodinách či o víkendu“ uvedla vždy 3 zařízení (20%). Možnost „jiné“ nevyužil žádný respondent.

Základní shrnutí výsledků dotazníkového šetření v rámci stanovených hypotéz

Hypotéza č. 1 - O dobrovolníky je v zařízení působících ve zdravotně sociální oblasti zájem.

Graf č. 21 - Spolupráce s dobrovolníky na Teplicku

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 21 vyplývá, že jen 6 dotazovaných zařízení nemá zájem o zapojení dobrovolníků právě v jejich zařízení (15%). Převážná většina (85%) oslovených zařízení má o dobrovolnické aktivity zájem. Jde o 19 zařízení, která s dobrovolníky již spolupracuje (47%) a 15 zařízení, která s dobrovolníky zatím nespolupracují, ale ráda by je do svých aktivit zapojila (38%).

Hypotéza č. 2 – Počet dobrovolníků aktivních na území Teplicka je nižší než potřeby zařízení působících v tomto regionu ve zdravotně sociální oblasti.

Pozn. Tabulka č. 6 pracuje s daty od 11 respondentů, kteří nejsou s počty dobrovolníků ve svém zařízení spokojeni (graf č. 4). V tabulce č. 7 jsou zachyceny odpovědi zařízení, která dobrovolníky nevyužívá, ale má o ně zájem (15 zařízení).

Tabulka č. 6 – Požadavky zařízení na zvýšení počtu dobrovolníků

Zařízení spolupracující s dobrovolníky	
Navýšení dobrovolníků	Počet zařízení
1-5	8
6-10	3
Více než 10	0

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 6 ukazuje, že osm zařízení z jedenácti respondentů by uvítala navýšení počtu dobrovolníků o 1-5 osob, tři zařízení by uvítala počet vyšší, tedy 6-10 dobrovolníků navíc.

Tabulka č. 7 – Představa zařízení o počtu dobrovolníků zapojených do jejich činnosti

Zařízení nespupracují s dobrovolníky a se zájmem o ně	
Optimální počet dobrovolníků	Počet zařízení
1-2	10
3-4	5
Více než 5	0

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 7 odráží odpovědi patnácti respondentů na otázku č. 21. Jde o počet dobrovolníků, které by v rámci své činnosti zařízení dle své úvahy potřebovala. Deset jich uvedlo počet 1-2 dobrovolníků, pět dalších počet 3-4 dobrovolníci.

Hypotéza č. 3 - Některá zařízení nevědí, kde a jak dobrovolníky získávat.

Pozn. Do této tabulky nejsou zahrnuta zařízení, která o dobrovolníky nemají zájem. 100% tvoří soubor 34 zařízení.

Tabulka č. 8 – Informovanost zařízení o vyhledávání dobrovolníků

Typ zařízení (počet)	Ano	Ne
Zařízení spolupracující s dobrovolníky (19)	19	0
Zařízení nespolupracující s dobrovolníky, ale se zájmem o ně (15)	6	9
Odpovědi celkem	25	9

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 8 ukazuje, že celkem 9 zařízení (27%) neví, kde dobrovolníky získávat. Zbývajících 25 zařízení (73%) jsou o možnostech vyhledávání dobrovolníků informovaná.

5. DISKUZE

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit současný stav využívání dobrovolnické činnosti a míru potřebnosti dobrovolníků aktivních ve zdravotně sociální oblasti na území Teplicka.

Hned v počátku zpracování této práce jsem se potýkala s problémem v podobě malého množství publikací zabývajících se dobrovolnictvím jako takovým. Musím souhlasit s názorem Marie Ludvíkové (20), že jedinou ucelenou monografií v České republice, která se plně věnuje dobrovolnictví je publikace *Dobrovolnictví a metodika práce s nimi v organizacích*, kterou napsal Jiří Tošner a Olga Sozanská (31). Jiní autoři se o dobrovolnické činnosti zmiňují většinou ve svých publikacích v rámci jedné (často velmi stručné) kapitoly. Další literatura (brožury různých organizací, sborníky, články v časopisech) z větší části vychází a čerpá z výše zmiňované knihy. Bylo pro mne tudíž velmi složité získat dostatek hodnotných různorodých informací pro zpracování teoretické části. I přesto věřím, že jsem efektivně využila informace z ověřených a odborných zdrojů.

Před samotným rozesláním dotazníků proběhl předvýzkum. První část předvýzkumu byla zaměřena na zjištění současného stavu dobrovolnictví na Teplicku z pohledu zaměstnanců Dobrovolnického centra v Ústí nad Labem, které zaštituje dobrovolnictví v ústeckém kraji. Pomocí rozhovoru jsem zjistila, že toto centrum spolupracuje pouze se třemi teplickými zařízeními. Překážkou rozvoje dobrovolnictví na tomto území byla označena absence koordinačního centra na Teplicku. Informace o nízké spolupráci dobrovolnického centra s teplickými zařízeními mne vedly k ustoupení od původního záměru provést rozhovory se všemi zaměstnanci. Rozhovory byly tedy uskutečněny se dvěma zaměstnanci, s paní ředitelkou a koordinátorkou Metodického střediska Programu KOMPAS. Druhá část předvýzkumu, rozeslání dotazníku pěti náhodně vybraným zařízením ze zkoumaného souboru, odhalila určité nedostatky v návaznosti filtračních otázek. Po úpravách byla konečná verze dotazníku použita ve vlastním výzkumu.

Pro samotný výzkum byla použita metoda dotazování, technika dotazník. Při výběru této metody a techniky jsem očekávala vstřícnost k vyplnění dotazníků ze strany

oslovených zařízení z výzkumného souboru. Ovšem při samotném rozesílání a návratnosti dotazníků se ukázalo, že přístup zařízení je zcela opačný. Všechna zařízení jsem kontaktovala písemně pomocí dopisu zaslání pomocí e-mailových adres nebo poštou. E-mailové dotazování bylo zvoleno jako první možnost kontaktování zařízení, čímž jsem se snažila dát prostor respondentům, aby si sami určili dobu, který mému dotazníku budou věnovat. Dotazníky jsem musela ve většině případů zasílat opakovaně (2-4x) a pomocí e-mailů urgovat jejich navrácení. I přesto jsem musela 17 zařízení oslovit pomocí dopisu, který jsem osobně vhodila do schránky zařízení. Mezitím některá zařízení odpověděla pomocí e-mailu. Zaslání vyplněných dotazníků poštou volilo jen osm zařízení. Potvrdila se skutečnost, že největším problémem výzkumné techniky dotazník je následná návratnost dotazníků (27).

Každé zařízení bylo před samotnou spoluprací obeznámeno s cílem práce a se záměrem celého výzkumu. Jedno zařízení se nechtělo účastnit na dotazníkovém šetření. Dvě zařízení se mi přes veškeré snahy nepodařilo zkontaktovat telefonicky, e-mailem, ani osobně na uvedené adrese sídla v registru poskytovatelů sociálních služeb. Během výzkumu dvě zařízení oznámila ukončení své činnosti, a to k 1. lednu 2010 a 28. únoru 2010. Tyto skutečnosti mne vedly k zúžení výzkumného souboru z původního počtu 45 na konečných 40 zařízení.

Nestandardizovaný strukturovaný dotazník byl sestaven účelně tak, aby získal informace k naplnění dílčích cílů práce a verifikoval hypotézy. Dotazník obsahoval celkem 25 otázek. Práce měla stanoveny také 3 hypotézy. Otázky č. 1, 10, 14, 16 až 18 a 20 až 25 ověřovaly hypotézu č. 1, otázky č. 2 až 9 a otázka č. 21 sloužila k ověření hypotézy č. 2. Třetí hypotézu ověřují otázky č. 15, 17 a 19.

Jak výzkum ukázal, o dobrovolníky ve zdravotně sociální oblasti na území Teplicka je zájem (viz. graf č. 21). Výsledky nám ukazují, že 34 zařízení (85%) dobrovolníky již využívá či by je ráda zapojila ve svých aktivitách. Hypotéza č. 1 „O dobrovolníky je v zařízení působících ve zdravotně sociální oblasti zájem.“ byla potvrzena. Z dotazníku vyplynulo, že necelá polovina - tedy 19 oslovených zařízení (48%) s dobrovolníky spolupracuje (graf č. 1). Z těchto 19 zařízení jich 16 využívá dobrovolnických aktivit cca 1-5 let (graf č. 2). Oproti ostatním odpovědím v otázce č. 2 výrazně vyniklo

zařízení, které s dobrovolníky spolupracuje již více než 10 let. Ovšem nutno podotknout, že jde o zařízení, které vzniklo na základě dobrovolnických iniciativ rodin cílové klientely již na počátku 90. let. Stejně tak překvapivě působí odpověď na otázku č. 3, kde jedno zařízení uvedlo celkový počet 18 dobrovolníků. Ač jde o jedno z největších zařízení na Teplicku, myslím, že není od věci uvést, že toto zařízení je jedním z mála zařízení, které spolupracuje s Dobrovolnickým centrem v Ústí nad Labem.

Zjištěné informace vztahující se k otázce č. 10 „Do jakých aktivit se Ve Vašem zařízení dobrovolníci zapojují?“ potvrzují informace uvedené v teoretické části práce, že dobrovolníci ve zdravotně sociální oblasti mají významnou úlohu především v individuálním kontaktu s klienty, právě oni mohou nejlépe využívat osobního přístupu ke klientům (21). Také sama zařízení pociťují největší potřebu zapojení dobrovolníků do individuální práce s klientem. Výčet odpovědí s různými dobrovolnickými činnostmi od osobní asistence po organizační činnost jen dokazuje velkou šíři možných aktivit, kde mohou dobrovolníci ve zdravotně sociální oblasti působit. Odpovědi respondentů ukázaly, že by zařízení ráda dobrovolníky zapojila do činností, na které nemají vyhrazené zaměstnance (osobní asistent pro klienta na dovolené, doprovod na odborná lékařská zařízení, vedení zájmových kroužku). Dobrovolníky by také uplatnili v rámci různých společenských akcí, jelikož zde je většinou nutno činnosti většího počtu lidí.

„Hlavní bariérou většího rozvoje je pasivita při vyhledávání a získávání dobrovolníků. Další bariéry představují: nedostatečné řízení činnosti dobrovolníků, nezájem o dobrovolníky, obavy z rizika úrazu, obavy ze zneužití klienta dobrovolníkem, nedůvěra v čestné motivy dobrovolníka, pracovní vytíženost současných pracovníků, nedostatek informací o dobrovolnictví, názor, že u nás nejsou zájemci o dobrovolnictví „ (31, str. 54). Nedostatky pasivního přístupu v rámci oslovování dobrovolníků zařízení jistě pociťují. Důkazem jsou odpovědi na otázku, co by jim usnadnilo dobrovolníky zapojit“ – například: „větší propagace našeho zařízení, náborové letáky a zájem středních škol o zapojení studentů jako dobrovolníků“, „celkové zvýšení povědomí ve společnosti o dobrovolnické práci“, dále je zde uváděna

inzerce, kontakt s dobrovolnickým centrem či přímé oslovování potencionálních dobrovolníků.

O spolupráci s dobrovolníky nemají zájem převážně zařízení, která nepocítují potřebu jejich zapojení, jelikož mají „dostatek svého kvalifikovaného personálu“ či „zapojují studenty v rámci odborné praxe“. Lze to připsat také tomu, že „roste význam dobrovolníků jako pracovníků poskytující takové služby, které nevyžadují odbornou kvalifikaci (22, str. 174). Což se ukázalo i při samotném výzkumu, kdy zařízení cítí potřebu dobrovolníků se specifickými znalostmi (oblast demencí, sluchového postižení), které by jim umožnili pracovat s jejich klientelou. Tito dobrovolníci by ovšem museli projít patřičným výběrem, proškolením, neměla by jim chybět podpora (jak personálu, tak koordinátora dobrovolníků), následně by byla jistě přínosem i jejich supervize (22). Možná by pak sedm z oslovených zařízení nevidělo jako hlavní důvod nevyužívání dobrovolníků v jejich nezájmu díky specifčnosti dané klientely (ač se jedná o zařízení, která pracují s klienty tzv. sociálně vyloučenými či sociálním vyloučením ohroženými).

Z dotazníkového šetření také vyplynulo, že 19 teplických zařízení nyní využívá činnosti 80 dobrovolníků. Ovšem na druhé straně převážná většina z nich pocítuje tento počet jako nedostatečný (graf č. 4), uvítala by dobrovolníků více (viz. kapitola Výsledky, tabulka č. 6). Potřebu vyššího počtu aktivních dobrovolníků ukazuje také zájem zařízení, které s dobrovolníky zatím nespolupracuje. Na základě výše zmíněných dat byla hypotéza č. 2 „Počet dobrovolníků aktivních na území Teplicka je nižší než potřeby zařízení působících v tomto regionu ve zdravotně sociální oblasti.“ potvrzena. Navíc sekundárně nám tuto hypotézu potvrzuje fakt, že 42% zařízení, která s dobrovolníky spolupracují by uvítala vyšší frekvenci jejich spolupráce. Malý počet aktivních dobrovolníků uvedla oslovená zařízení jako hlavní překážkou jejich spolupráce a zapojení. Naopak Dobrovolnické centrum pro Ústecký kraj vidí překážku v absenci teplického koordinačního centra či koordinátorů dobrovolníků v daných zařízeních.

Z výzkumu prováděného pomocí dotazníkového šetření dále vyplynulo, že zařízení, která s dobrovolníky spolupracují, ve všech případech vědí, kde dobrovolníky vyhledat.

Je zajímavé, že žádné zařízení v této souvislosti (otázka č. 15) nevedlo možnost Dobrovolnického centra. Toto zjištění potvrzuje informace z rozhovorů se zaměstnanci centra v rámci předvýzkumu, kde byla zjištěna minimální spolupráce s teplickými zařízeními. Ústecké dobrovolnické centrum má navázanou spolupráci v oblasti dobrovolnictví s Univerzitou J. E. Purkyně, která sídlí také v Ústí nad Labem. Ovšem lze předpokládat, že tito studenti působí na území města a v jeho blízkém okolí. Teplicko může být již pro ně obtížněji dostupné. Na druhé straně 9 z 15 zařízení, která dobrovolnických aktivit v současné době nevyužívají, neví, kde dobrovolníky vyhledat (graf č. 15). Z předcházejících informací lze usoudit, že hypotéza č. 3 „Některá zařízení nevědí, kde a jak dobrovolníky získávat.“ byla potvrzena.

Domnívám se, že cíl této bakalářské práce „zjistit současný stav využívání dobrovolnické činnosti a míru potřebnosti dobrovolníků aktivních ve zdravotně sociální oblasti na území Teplicka“ byl splněn.

6. ZÁVĚR

Cílem práce bylo zjistit současný stav využívání dobrovolnické činnosti a míru potřeby dobrovolníků aktivních ve zdravotně sociální oblasti na území Teplicka. Domnívám se, že cíl se mi podařilo naplnit a hypotézy potvrdit.

Teoretická část práce objasňuje obsah a význam dobrovolnictví. V praktické části se ukazuje, jaký je přínos a potřeba dobrovolníků ve zdravotně sociální oblasti v regionu Teplicko. Z výzkumu vyplynulo, že je na Teplicku stávající počet dobrovolníků nedostatečný a dotazovaná zařízení by uvítala vyšší frekvenci spolupráce s dobrovolníky. Ukázalo se, že mezi nejpotřebnější dobrovolnické činnosti patří právě ty, které souvisejí s individuální přístupem ke klientům. Můžeme se setkat s tím, že personál nemá vždy možnost se plně věnovat každému z klientů v takové míře, jež by odpovídala potřebám všem jednotlivým klientům jejich zařízení. A tak právě zde by většina respondentů uvítala pomoc dobrovolníků.

Byla potvrzena hypotéza, že zdravotně sociální zařízení na Teplicku mají v převážné většině (85%) o dobrovolníky zájem. Avšak zároveň se ukázalo, že více než polovina těchto zařízení získává dobrovolníky pasivním způsobem – čekají, až je dobrovolníci sami osloví. Výsledky také ukazují, že na Teplicku je méně aktivních dobrovolníků než jsou potřeby zařízení.

Na závěr bych si dovolila nastínit možnosti řešení stavu dobrovolnictví na Teplicku, které mohou být využity i v jiných regionech. Jedná se v první řadě o propagaci dobrovolnictví mezi lidmi, cílovými zařízeními a zastupiteli města v podobě většího množství informací v regionálním tisku, ale také rozhlasu. Mohlo by se například jednat o poptávku zařízení po dobrovolnících i naopak, o plánovaných akcí jednotlivých zařízení, kde by mohlo být dobrovolníků využito. Myslím, že by měla být všechna zařízení více představena široké veřejnosti, a to nejen ta již v regionu známá. Dle mého názoru by mohli současní dobrovolníci navštívit studenty v jejich školách a při besedách jim objasnit, co je to dobrovolnictví, jaké činnosti dělají, co je k tomu vedlo, co jim osobně dobrovolnictví přináší. Dále by jistě pomohlo zajištění a vyškolení koordinátorů dobrovolnických aktivit v zařízeních. Myslím, že na základě zjištěné míry potřeby dobrovolníků ve zdravotně sociální oblasti by se mohlo uvážít zřízení

„pobočky Dobrovolnické centra v Ústí nad Labem“, tedy koordinačního centra pro dobrovolníky. Dobrovolníci by jistě pomoci a služeb centra využili, stejně tak by toto centrum mohlo pomáhat i zařízením, která se o dobrovolnictví zajímají. Myslím, že koordinace dobrovolnictví by pomohla sjednotit představy a možnosti o dobrovolnické činnosti, a to jak u samotných dobrovolníků, tak u jednotlivých zařízení.

Věřím, že tato práce přispěje ke zvýšení informovanosti o dobrovolnictví a potřebnosti dobrovolníků jak v regionu („vedení města“, zařízení působící ve zdravotně sociální oblasti), tak i studentům Jihočeské univerzity může sloužit jako další zdroj informací tohoto tématu. Stejně tak doufám, že práce zvýší povědomí o dobrovolnictví u občanů, kteří by mohli v sobě objevit potřebu pomáhat druhým. Výsledky celého výzkumu, které budou předány Dobrovolnickému centru v Ústí nad Labem a některým zájemců z řad respondentů, by mohly být vodítkem pro výběr dobrovolníků a rozšíření dobrovolnických aktivit.

7. KLÍČOVÁ SLOVA

Dobrovolnictví

Dobrovolník

Zdravotně sociální oblast

Teplicko

8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. ADRA. *Příručka pro dobrovolníky*. Praha: ADRA, [2004]. 40 s.
2. BEDNÁŘOVÁ, Z. – PELECH, L. *Slabikář sociální práce na ulici: supervize, streetwork, financování*. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 2003. 99 s. ISBN 80-7239-148-8.
3. BŘÍZOVÁ, B. – KOUBOVÁ, Š. Význam výcviku dobrovolníků ve zdravotně sociální sféře. *Kontakt*, 2008, roč.10, č. 1, 125-132 s. ISSN 1212-4117.
4. CLINTON, B. *Dárcovství: jak každý z nás může změnit svět*. Přeložil Radovan Zítko. Vyd. 1. Praha: Volvox Globator, 2008. 231 s. ISBN 978-80-7207-674-1.
5. ČECHOVÁ, G. Proč vůbec potřebujeme dobrovolníky?, Proč to ti dobrovolníci dělají?. In *Průvodce dobrovolnictvím pro neziskové organizace* [online]. Hestia, 7. 8. 2003. [cit. 2009-08-25]. 7-8 s. Dostupné z: <http://www.hest.cz/pruvodce.shtml>.
6. DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Univerzita Karlova, 1993. 374 s. ISBN 80-7066-822-9.
7. DOBROVOLNICKÉ CENTRUM ÚSTÍ NAD LABEM. *Dobrovolníci v krizových situacích* [online]. Hestia, 5.2.2004 [cit. 2009-08-25]. Dostupné z: <http://www.hest.cz/pruvodce.shtml>.
8. DOBROVOLNICKÉ CENTRUM ÚSTÍ NAD LABEM. *Výroční zpráva za rok 2008*. Ústí nad Labem: Dobrovolnické centrum, 2009. 27 s.
9. DOBROVOLNICKÉ CENTRUM ÚSTÍ NAD LABEM. *Dobrovolnické centrum Ústí nad Labem* [online]. Dobrovolnické centrum, 2005 [cit. 2009-12-06]. Dostupné z: www-dcul.cz.

10. *Dobrovolnictví* [online]. 12. 8. 2009 [cit. 2009-08-25]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/>.
11. DVOŘÁKOVÁ, J. et. al. *Metody sociální práce s imigranty, azylanty a jejich dětmi*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2008. 365 s. ISBN: 978-80-7387-097-3.
12. EDICE ÚZ. Č. 734 *Sociální zabezpečení*. Ostrava: Sagit, a. s., 2009. 288 s. ISBN: 978-80-7208-750-1.
13. FRIČ, P. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: výsledky výzkumu NROS a AGNES*. Vyd. 1. Praha: Agnes - Agentura rozvoje neziskového sektoru, 2001. 115 s. ISBN 80-902633-7-2.
14. GJURIČOVÁ, J. Dobrovolnictví není amatérismus - vývoj legislativní úpravy dobrovolnictví v zahraničí a v ČR. In *10 let rozvoje dobrovolnictví - rehabilitace občanských ctností*. Kroměříž: Klub UNESCO Kroměříž a Hestia, 2008. 35 – 41 s.
15. HRDÁ, J. *Potřeby pečujících – dobrovolní osobní asistenti* [online]. Hestia, 11. 12. 2003 [cit. 2009-08-25]. Dostupné z: <http://www.hest.cz/pruvodce.shtml>.
16. JEŘÁBEK, H. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Karolinum, 1993. 162 s. ISBN 80-7066-662-5.
17. KLEVETOVÁ, D. Potřeba jistoty a udržení sociální role a kontaktu s okolím. *Sociální péče*, 2009, č. 3, s. 14-15. ISSN 1213-2330.
18. Koalice dobrovolnických iniciativ. *Dobrovolníci: obyčejní lidé, kteří dělají neobyčejné věci*. Praha: Hestia, 2001. 24 s.

19. KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 215 s. ISBN 978-80-7367-383-3.

20. LUDVÍKOVÁ, M. *Zmapování a analýza potřebnosti dobrovolnické práce v zařízeních zdravotní a sociální péče v píseckém regionu*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, Katedra speciální a sociální pedagogiky, 2003. 84 s. Vedoucí práce: R. Švestková.

21. MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. 380 s. ISBN 80-7178-548-2.

22. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. 183 s. ISBN 978-80-7367-310-9.

23. *Mezinárodní rok dobrovolníků v České republice 2001: vyhlášení Mezinárodního roku dobrovolníků*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2002. 42 s. ISBN 80-86552-20-9.

24. MPSV. *Registr poskytovatelů sociálních služeb* [online]. [cit. 2009-12-06]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/vitejte.fw.do;jsessionid=E239CB4149D2431F45B92A286B5083B6.node1?SUBSESSION_ID=1260289025131_1.

25. NOVOTNÝ, M. *Dobrovolnictví středoškoláků*. Vyd. 1. Praha: Hestia, 2003. 40 s. ISBN 20-239-0748-4.

26. NOVOTNÝ, M. - STARÁ, I. *Dobrovolníci v nemocnicích: metodický manuál pro zdravotnická a sociální zařízení*. Vyd. 2. dopl. Praha: Hestia, 2002. 48 s. ISBN 80-238-8697-5.

27. REICHEL, J. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 184 s. ISBN 978-80-247-3006-6.
28. SEDLÁČKOVÁ, L. *Dobrovolnická centra v ČR – metodika založení dobrovolnického centra*. Praha: UK. Fakulta humanitních studií, 2006. 71 s. Vedoucí práce: Petr Vrzáček.
29. ŠORMOVÁ, L. - KLÉGROVÁ, A. *Dobrovolnictví*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 24 s. ISBN 80-86991-68-7.
30. TOŠNER, J. Dobrovolnictví v neziskových organizacích – příležitosti a bariéry. *Časopis Dobrovolnického centra v Ústí nad Labem* [online]. 2004, nulté číslo [cit. 2009-10-24]. Dostupné z: <http://www.dcul.cz/pdf/casopis300k.pdf>.
31. TOŠNER, J. - SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002. 149 s. ISBN 80-7178-514-8.
32. TUTR, V. – NOVONÝ, M. *Metodika dobrovolnictví v sociálních službách* [online]. Hestia, 17. 12.2007 [cit. 2009-09-16]. Dostupné z: <http://www.hest.cz/pruvodce.shtml>.
33. ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR. *Registr zdravotnických zařízení* [online]. [cit. 2009-12-06] Dostupné z: <http://www.uzis.cz/uzis/rzz/rzz.htm>.
34. *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. Český statistický úřad [cit. 2009-12-06]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>.
35. *Města a obce* [online]. Webhouse [cit. 2010-02-12]. Dostupné z: <http://mesta.obce.cz/>.

36. Vyhláška č. 424/2004 Sb., o činnosti zdravotních pracovníků a jiných odborných pracovníků.

37. Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu.

38. Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

39. Zákon č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povolání.

40. Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě) [online]. [cit. 2010-02-12]. Dostupné z: <http://www.aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/dobrovol/zakon.html>.

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách - § 34 Zařízení sociálních služeb

Příloha č. 2: Vyhláška č. 424/2004 Sb., kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků - § 9 Zdravotně-sociální pracovník

Příloha č. 3: Mapa – Administrativní členění ústeckého kraje

Příloha č. 4: Otázky pro rozhovor se zaměstnanci Dobrovolnického centra

Příloha č. 5: Dotazník

Příloha č. 6: Seznam zdravotně sociálních zařízení na Teplicku

Příloha č. 1: Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách - § 34 Zařízení sociálních služeb

§34 (1) Pro poskytování sociálních služeb se zřizují tato zařízení sociálních služeb:

- a) centra denních služeb,
- b) denní stacionáře,
- c) týdenní stacionáře,
- d) domovy pro osoby se zdravotním postižením,
- e) domovy pro seniory,
- f) domovy se zvláštním režimem,
- g) chráněné bydlení,
- h) azylové domy,
- i) domy na půl cesty,
- j) zařízení pro krizovou pomoc,
- k) nízkoprahová denní centra,
- l) nízkoprahová zařízení pro děti a mládež,
- m) noclehárny,
- n) terapeutické komunity,
- o) sociální poradny,
- p) sociálně terapeutické dílny,
- q) centra sociálně rehabilitačních služeb,
- r) pracoviště rané péče.

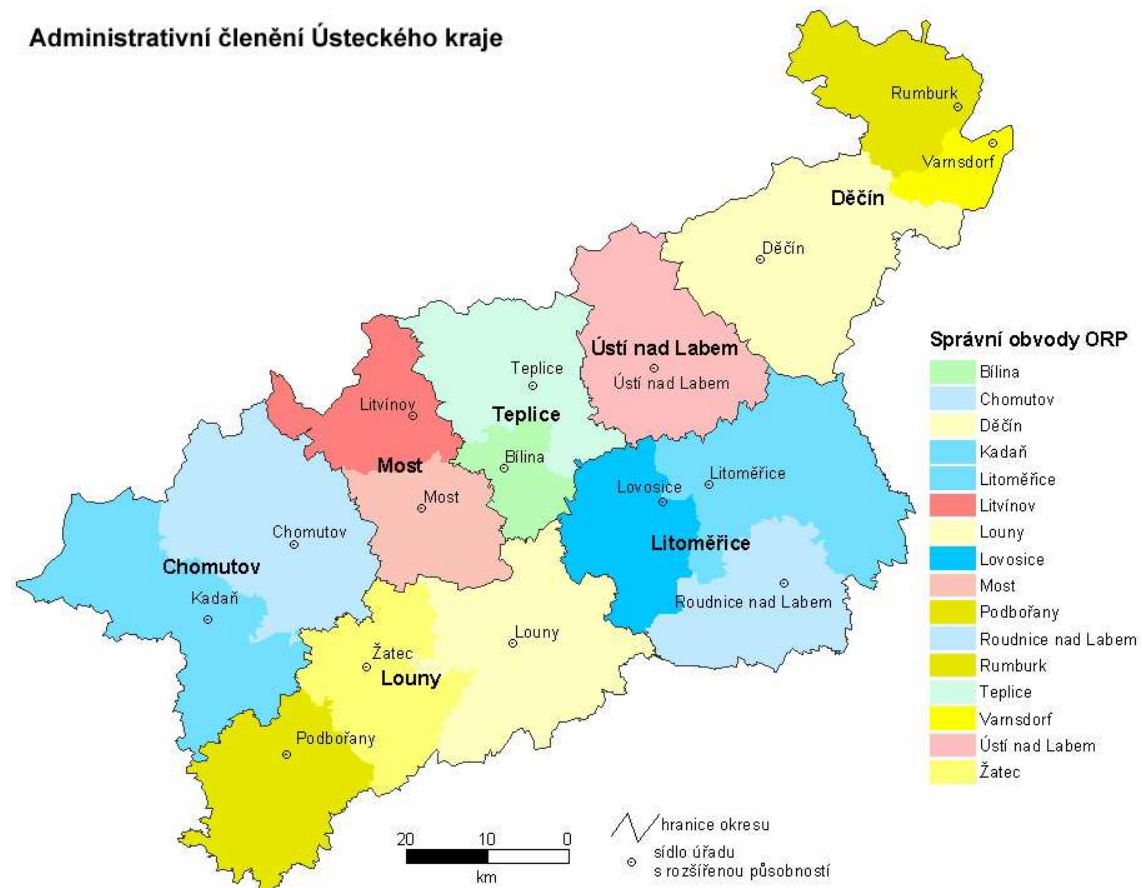
§34 (2) Kombinací zařízení sociálních služeb lze zřizovat mezigenerační a integrovaná centra.

Příloha č. 2: Vyhláška č. 424/2004 Sb., kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků - § 9 Zdravotně-sociální pracovník

Zdravotně-sociální pracovník vykonává činnosti podle § 3 odst. 1 a dále bez odborného dohledu a bez indikace

- a) provádí sociální prevenci, včetně depistážní činnosti, zaměřenou na cílené a včasné vyhledávání jedinců, kteří se v důsledku své nemoci nebo nemoci blízkých osob¹⁹⁾ mohou ocitnout nebo se již ocitli v nepříznivé sociální situaci,
- b) provádí sociální šetření u pacientů a posouzení životní situace pacienta ve vztahu k onemocnění nebo k jeho následkům, podle potřeby objektivizuje rozbor sociální situace návštěvní službou v rodinách, na základě spolupráce s orgány veřejné správy, případně dalšími subjekty a o zjištěných skutečnostech zpracovává zprávu o posouzení životní situace pacienta,
- c) sestavuje plán psychosociální intervence do životní situace pacienta, včetně rozsahu, druhu a potřeby sociálních opatření, ve spolupráci s dalšími zdravotnickými pracovníky tato opatření realizuje,
- d) zajišťuje sociálně-právní poradenství ve vztahu k onemocnění nebo k jeho následkům,
- e) napomáhá integraci pacientů, kteří takovou pomoc potřebují v důsledku chybějících fyzických, psychických nebo sociálních schopností, narušených sociálních vztahů nebo jiných překážek, do společenského prostředí; k aktivní účasti na této integraci získává pacienty a jejich sociální okolí,
- f) podílí se na přípravě a organizaci rekondičních pobytů,
- g) podílí se na přípravě propuštění pacientů, včetně zajištění další péče a služeb,
- h) v případě úmrtí pacientů provádí odborné poradenství v sociální oblasti; u osamělých zemřelých pacientů zajišťuje záležitosti spojené s úmrtím.

Příloha č. 3: Mapa – administrativní členění Ústeckého kraje

Zdroj: Český statistický úřad

Příloha č. 4: Otázky pro rozhovor se zaměstnanci Dobrovolnického centra

1. Jaká je délka Vaší praxe s dobrovolníky?
2. Jaké je Vaše pracovní zařazení?
3. Je dle Vás současný počet dobrovolníků na území Teplicka dostačující?
Ne – Proč myslíte, že tomu tak je?
Ano – Proč myslíte?
4. Jaký je dle Vás přínos dobrovolníků a jejich činnosti ve zdravotně sociální oblasti?
5. Je o dobrovolníky z Vašeho pohledu na Teplicku zájem?
Ne – proč myslíte, že tomu tak je?
Ano – Můžete mi říct, které typy zařízení tento zájem mají?
 - Jedná se o dobrovolnickou činnost jednorázového či dlouhodobého charakteru?
 - Jedná se o dobrovolnickou činnost individuálního či skupinového charakteru?
6. Kontaktujete zařízení Vy jako DC nebo si Vás zařízení vyhledávají sama?
7. Domníváte se, že existují zařízení, kde by bylo možno dobrovolníky zapojit a není tomu tak?
Ne – Která zařízení máte na mysli?
Ano – Proč?
 - Jakým způsobem by se zde mohli dobrovolníci dle Vás zapojit?
8. Mohl/a byste mi říct, kde jako DC získáváte dobrovolníky?
9. Mohl/a byste mi říct, jakým způsobem jako DC získáváte dobrovolníky?

Příloha č. 5: Dotazník

Dobrý den, jsem studentkou 3. ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské university, kde studuji obor Rehabilitační a psychosociální péče o postižené, děti a seniory. V rámci studia píše bakalářskou práci na téma: Analýza potřebnosti dobrovolníků ve zdravotně sociální oblasti na Teplicku. Chtěla bych Vás poprosit o spolupráci, a to v podobě vyplnění tohoto dotazníku. Tento dotazník je hlavním podkladem zpracování výzkumné části celé práce. Vaše spolupráce mi pomůže zmapovat přesněji situaci potřebnosti dobrovolníků na Teplicku. Pokud se pro vyplnění dotazníku rozhodnete, velmi děkuji. Odpovědi v dotazníku zaškrtněte (v elektronické podobě zvýrazněte), bude-li uvedeno, vypište. Pokud nebude uvedeno jinak, vyberte 1 odpověď.

Vernerová Barbora

=====

Název zařízení:

1. Využívá Vaše zařízení činnost dobrovolníků?

- Ano (pokračujte otázkou č. 2)
- Ne (pokračujte na otázkou č. 17)

2. Jak dlouho s dobrovolníky Vaše zařízení spolupracuje? (vypište)

3. Kolik dobrovolníků s Vaším zařízením spolupracuje? (vypište)

4. Je tento počet pro potřeby Vašeho zařízení dostačující?

- Ano (pokračujte otázkou č. 7)
- Ne (pokračujte otázkou č. 5)

5. Kolik dobrovolníků by Vaše zařízení uvítalo navíc ke stávajícímu počtu?

- 1-5
- 6-10
- více než 10

6. Které z následujících tvrzení vysvětluje důvod nedostatku dobrovolníků ve Vašem zařízení?

- Dobrovolníci si vybírají jiný typ zařízení.
- Dobrovolníků je obecně málo.
- Dobrovolníci neznají naše zařízení.
- Dobrovolníci mají zábrany pracovat s našimi klienty.
- Obtížná dostupnost našeho zařízení.
- Lidé všeobecně nemají potřebu nezištně pomáhat druhým.
- Jiné (vypište):

7. Jak často s dobrovolníky Vaše zařízení spolupracuje?

- Každý den
- Každý týden
- Každý měsíc
- V rámci jednorázové akce (několikrát za rok)
- Jiné (vypište):

8. Vyhovuje Vašemu zařízení frekvence návštěv dobrovolníků ve Vašem zařízení?

- Ano (pokračujte otázkou č. 10)
- Ne (pokračujte otázkou č. 9)

9. Jaká frekvence návštěv by Vašemu zařízení vyhovovala?

- Každý den
- 1-3x týdně
- 1-3x měsíčně
- Několikrát ročně (jednorázové akce)
- Jiné (vypište):

10. Do jakých aktivit se ve Vašem zařízení dobrovolníci zapojují? (možnost více odpovědí)

- Individuální práce s klientem (povídání, předčítání literatury)
- Osobní asistence
- Volnočasové aktivity klientů (výtvarné, ruční, sportovní aktivity, popř. vedení kroužků)
- Výlety
- Společenské odpoledne či večery
- Doprovod klientů (procházky, lékař, nákupy, kino)
- Vzdělávací a výchovné aktivity (doučování, příprava na výuku, vedení kurzů)
- Vícedenní pobyty (zájezd, tábor)
- Administrativní práce
- Organizační činnost
- Jiné (vypište):

11. Je nějaká oblast/činnost, kde byste rádi dobrovolníky zapojili a zatím tomu tak není?

- Ano (pokračujte otázkou č. 12)
- Ne (přeskočte na otázku č. 14)

12. O jakou oblast/činnost se jedná? (vypište)

13. Proč byste dobrovolníky potřebovali zapojit právě zde? (vypište)

14. V čem vidíte přínos činnosti dobrovolníků ve Vašem zařízení? (možnost více odpovědí)

- Přináší nové podněty pro činnost v zařízení
- Možnost častější individuální práce s klienty
- Přináší nové nápady
- Rozšíření nabídky aktivit pro klienty
- Práce dobrovolníků není finančně hodnocena
- Dobrovolníci vytváří program pro klienty v odpoledních hodinách či o víkendu
- Jiné (vypište):

15. Kde dobrovolníky vyhledáváte? (možnost více odpovědí)

- Školy
- Dobrovolnické centrum
- Dobrovolníci si nás vyhledávají sami
- Inzerce
- Jiné:

16. Co by usnadnilo dobrovolníky zapojit do činnosti Vašeho zařízení? (vypište)

Velmi děkuji za Váš čas a vyplnění tohoto dotazníku! Vernerová Barča

*V případě zájmu o spolupráci s dobrovolníky, kontaktujte Dobrovolnické centrum v UL,
ředitelka pí Černá- mail: lenka@dcul.cz ; tel: 606 512 905.*

17. Z jakého důvodu Vaše zařízení nespolupracuje s dobrovolníky?

- Nemáme zájem o jejich zapojení (pokračujte otázkou č. 18)
- Nevíme o možnosti zapojení dobrovolníků (pokračujte otázkou č. 19)
- Nevíme, kde dobrovolníky získat (pokračujte otázkou č. 20)
- Nevíme, jak dobrovolníky zapojit (pokračujte otázkou č. 19)
- Dobrovolníci nemají zájem o práci v našem zařízení (pokračujte otázkou č. 19)
- Jiné (vypište a pokračujte otázkou č. 19):

18. Z jakého důvodu nemá Vaše zařízení zájem o spolupráci s dobrovolníky?
(vypište)

Velmi děkuji za Váš čas a vyplnění tohoto dotazníku! Vernerová Barča

*V případě zájmu o spolupráci s dobrovolníky, kontaktujte Dobrovolnické centrum v UL,
ředitelka pí Černá- mail: lenka@dcul.cz ; tel: 606 512 905.*

19. Víte, kde v případě Vašeho zájmu dobrovolníky vyhledat?

- Ano (vypište):

- Ne

20. Využili byste dobrovolníky ve Vašem zařízení?

- Ano (pokračujte otázkou č. 21)
- Ne

Velmi děkuji za Váš čas a vyplnění tohoto dotazníku! Vernerová Barča

V případě zájmu o spolupráci s dobrovolníky, kontaktujte Dobrovolnické centrum v UL, ředitelka pí Černá- mail: lenka@dcul.cz ; tel: 606 512 905

21. Kolik dobrovolníků by Vaše zařízení potřebovalo? (vypište)

22. Jak častou spolupráci s dobrovolníky byste uvítali?

- Každý den
- Každý týden
- Každý měsíc
- Několikrát ročně (jednorázové akce)
- Jiné (vypište):

23. V kterých typech činností byste potřebovali dobrovolníky ve Vašem zařízení zapojit? (možnost více odpovědí)

- Individuální práce s klientem (povídání, předčítání literatury)
- Osobní asistence
- Volnočasové aktivity klientů (výtvarné, ruční, sportovní aktivity, popř. vedení kroužků)
- Výlety
- Společenské odpoledne či večery
- Doprovod klientů (procházky, lékař, nákupy, kino)
- Vzdělávací a výchovné aktivity (doučování, příprava na výuku, vedení kurzů)
- Vícedenní pobyty (zájezd, tábor)
- Administrativní práce
- Organizační činnost
- Jiné (vypište):

24. Co by usnadnilo dobrovolníky zapojit do činnosti Vašeho zařízení? (vypište)

25. V čem vidíte přínos činnosti dobrovolníků ve Vašem zařízení? (možnost více odpovědí)

- Přináší nové podněty pro činnost v zařízení
- Možnost častější individuální práce s klienty
- Přináší nové nápady
- Rozšíření nabídky aktivit pro klienty
- Práce dobrovolníků není finančně hodnocena
- Dobrovolníci vytváří program pro klienty v odpoledních hodinách či o víkendu
- Jiné (vypište):

Velmi děkuji za Váš čas a vyplnění tohoto dotazníku! Vernerová Barča

*V případě zájmu o spolupráci s dobrovolníky, kontaktujte Dobrovolnické centrum v UL,
ředitelka pí Černá- mail: lenka@dcul.cz ; tel: 606 512 905.*

Příloha č. 6: Seznam zdravotně sociálních zařízení na Teplicku

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
Arkádie, společnost pro komplexní péči o zdravotně postižené	Středisko Arkádie Sukova	Teplice	Denní stacionáře, Sociální rehabilitace	osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním X tělesným postižením, osoby se zdravotním postižením	Věk cílové klientely: 19 – 64 let.
	Středisko Arkádie Rovná	Teplice	Sociálně terapeutické dílny, Sociální rehabilitace	osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením, osoby se zdravotním postižením	Věk cílové klientely: 19 – 64 let.
	Středisko Arkádie Masarykova	Teplice	Odborné sociální poradenství, sociální rehabilitace, Sociálně aktivizační služby a osoby se zdravotním postižením	osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením, osoby se zdravotním postižením	Věk cílové klientely: 7 – 64 let.
	Středisko Arkádie Bratislavská	Teplice	Podpora samostatného bydlení	osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním X tělesným zdravotním postižením	Věk cílové klientely: 19 – 64 let.

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
	Středisko Arkádie Krupka	Krupka	Denní stacionáře, Sociálně terapeutické dílny, Sociální rehabilitace	osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením, osoby se zdravotním postižením	Věk cílové klientely: 19 – 64 let.
	Středisko Arkádie Úpořiny	Bystřany – Úpořiny	Sociálně terapeutické dílny, Sociální rehabilitace	osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením, osoby se zdravotním postižením	Věk cílové klientely: 19 – 64 let.
Centrum pro zdravotně postižené Ústeckého kraje, o.s.		Teplice, Duchcov, Osek u □uchova, Krupka	Odborné sociální poradenství, Osobní asistence	osoby s chronickým onemocněním, osoby s jiným zdravotním postižením, osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním X tělesným X sluchovým X zdravotním X zrakovým postižením, rodiny s dítětem/děťmi, senioři	Bez omezení věku.
Člověk v tísni, o.p.s.	Nízkoprahové centrum – Na předměstí	Bílina	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, osoby žijící v sociálně vyločených komunitách	Věk cílové klientely: 1 – 26 let.

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
Člověk v tísní, o.p.s.	Programy sociální integrace Bílina	Bílina	Terénní programy	osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách	Věk cílové klientely: 19 – 80 let.
Dětský stacionář		Teplice	Zdravotní péče	Zdravotnické zařízení pro děti s tělesným postižením v podobě dopolední péče podobné konceptu mateřských škol doplněným o rehabilitaci	.
Domov důchodců Bystřany		Bystřany	Domovy pro seniory, Domovy se zvláštním režimem, Denní stacionáře	osoby s chronickým duševním onemocněním (Alzheimerova choroba), senioři	Věk cílové klientely: 65 let a výše.
Domov důchodců Dubí		Dubí u Teplic	Domovy pro seniory, Domovy se zvláštním režimem, Domovy pro osoby se zdravotním postižením	osoby s chronickým onemocněním, osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby s mentálním postižením, osoby se zdravotním postižením, senioři	Domovy pro seniory: 65 let a výše. Domovy pro osoby s zdravotní m postižením: 19 – 64 let.
Domov důchodců Teplice, přísp. Organizace		Teplice	Domovy pro seniory	senioři	Věk cílové klientely: 65 let a výše.

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
FOD Košťany	Azylový dům FOD Košťany	Teplice – Košťany	Azylové domy	oběti domácího násilí, oběti trestné činnosti, osoby bez přístřeší, osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče, osoby v krizi, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, rodiny s dítětem/děti	
	Pobočka FOD Teplice	Teplice	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, oběti domácího násilí, oběti trestné činnosti, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, rodiny s dítětem/děti	Neaktuální kontakty – nenavázaná komunikace .
Fokus Ústí nad Labem	Fokus Ústí nad Labem – pobočka Teplice	Teplice	Sociálně terapeutické dílny, Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, Sociální rehabilitace	osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby s jiným zdravotním postižením	Věk cílové klientely: 19 – 80 let.

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
Hornická nemocnice s poliklinikou, s.r.o.		Bílina	Zdravotní péče		
Charita Most	Centrum „Rodina v tísní“	Osek u Duchcova	Domy na půl cesty, Azylové domy, Sociální rehabilitace, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	Azyl. Dům: osoby bez přístřeší, osoby v krizi, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, etnické menšiny. Domy na půl cesty, Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež: děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy. Další: rodiny s dětmi.	Azyl. Dům: Sociální služba azylové domy je poskytována matkám s dětmi.
	Azylový dům Duchcov	Duchcov	Azylové domy, Noclehárny, Odborné sociální poradenství	osoby bez přístřeší, osoby v krizi, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy, pachatelé trestné činnosti, etnické menšiny	Věk cílové klientely: 19 – 80 let.

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
	Oblastní charita Most	Duchcov	Pečovatelská služba	osoby s chronickým onemocněním, osoby s jiným zdravotním postižením osoby s kombinovaným X tělesným postižením osoby se sluchovým X zdravotním X zrakovým postižením, rodiny s dítětem/děťmi, senioři	Služba není určena dětem kojeneckého věku do 1 roku věku.
Kojenecké ústavy Ústeckého kraje	Pobočka Teplice	Teplice		Péče pro děti žijící mimo rodinu od nar. do 3 let.	K 28.2. 2010 zařízení ukončilo činnost.
Krajská organizace svazu neslyšících a nedoslýchavých v ČR Ústeckého kraje		Teplice	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, Tlumočnické služby	osoby se sluchovým postižením	Bez věkového omezení.
Krajská zdravotní, a.s. – Nemocnice Teplice		Teplice	Zdravotní péče		
Lázně Teplice		Teplice	Lázeňská péče		

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
Město Bílina	Pečovatelská služba Bílina	Bílina	Pečovatelská služba	osoby s jiným zdravotním postižením, osoby s tělesným postižením, osoby se zdravotním postižením, osoby se zrakovým postižením, senioři	Věk cílové klientely: 27 let a výše.
Město Krupka	Pečovatelská služba Krupka	Krupka	Pečovatelská služba	osoby s chronickým onemocněním, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dítětem/děťmi, senioři	
Městské jesle Bělehradská		Teplice		Péče o děti do 3 let věku.	
Národní rada osob se zdravotním postižením v ČR, o.s.	Poradna pro uživatele sociálních služeb – Teplice	Teplice	Odborné sociální poradenství		K 31. 12. 2009 zařízení ukončilo činnost.
Občanské sdružení Květinka		Duchcov	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, Terénní programy	děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách	Nízkoprahové centrum určeno osobám ve věku 6 – 16 let. Terénní programy: věk 19 – 80 let.

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
Oblastní charita Teplice v Čechách	Dům se sociální službou Agapé II	Krupka – Nové Modlany	Azylové domy, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	rodiny s dítětem/děťmi	
	Azylový dům pro matky s dětmi Agapé	Krupka	Azylové domy	matky s nezletilými dětmi a příp. těhotné ženy	
	Občanská poradna Teplice	Teplice	Odborné sociální poradenství	oběti domácího násilí, oběti trestné činnosti, osoby komerčně zneužívané, osoby se zdravotním postižením, osoby v krizi, etnické menšiny	Bez omezení věku.
Oblastní spolek ČČK Teplice	Stacionář pro seniory s Alzheimerovo u chorobou a stařeckou demencí	Teplice	Týdenní stacionáře, Odlehčovací služby	osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby s chronickým onemocněním, senioři	Věk cílové klientely: 65 let a výše.
	Domácí ošetrovatelská péče Alice	Teplice	Zdravotní péče		
	Asistenční služba pro seniory a zdr. postižené občany	Teplice	Pečovatelská služba		

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
Pampeliška, o.p.s.	Pampeliška, o.p.s.	Teplice	Pečovatelská služba, Osobní asistence, Odborné sociální poradenství	osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby s chronickým onemocněním, osoby s jiným zdravotním postižením, osoby s kombinovaným X mentálním X tělesným X sluchovým X zdravotním X zrakovým postižením, senioři Poradenství: + imigranti a azylanti	Věk cílové klientely: 19 let a výše. Neaktuální kontakty – nenavázaná komunikace .
Salesiánské středisko Štěpána Trochty – dům dětí a mládeže		Teplice	Sociální rehabilitace, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, rodiny s dítětem/děťmi, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy	

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
Senior Teplice	Senior Teplice	Teplice	Odborné sociální poradenství, Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, Pečovatelská služba	osoby s chronickým onemocněním, osoby s jiným zdravotním postižením, osoby s kombinovaným postižením, osoby s tělesným postižením, osoby se zdravotním postižením, senioři	Věk cílové klientely: 19 let a výše.
	Senior Teplice	Proboštov u Teplic	Týdenní stacionáře, Odlehčovací služby, Denní stacionáře	osoby s chronickým onemocněním, osoby s jiným zdravotním postižením, osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením, senioři	Věk cílové klientely: 19 let a výše.
Svaz tělesně postižených v ČR, o.s.	Svaz tělesně postižených v ČR, o.s. – okresní organizace	Teplice	Odborné sociální poradenství	osoby s tělesným postižením, osoby se zdravotním postižením, senioři	Věk cílové klientely: 27 – 80 let.
Ústav sociální péče Háj u Duchova, příspěvková organizace		Háj u Duchcova	Týdenní stacionáře, Domovy pro osoby se zdr. Postižením	osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením	Věk cílové klientely: 1 – 64 let.

Organizace	Zařízení	Sídlo	Poskytované služby	Cílová skupina	Poznámky
VITA, s.r.o.	Nemocnice Duchcov	Duchcov	Zdravotní péče		
Vojenská lázeňská a rekreační zařízení	Vojenská lázeňská a rekreační zařízení – pobočka Teplice	Teplice	Lázeňská péče		
WHITE LIGHT I		Teplice	Sociální rehabilitace, Terénní programy, Kontaktní centra	osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy, pachatelé trestné činnosti	Věk cílové klientely: 16 – 64 let.
Židovská obec Teplice		Teplice	Odborné sociální poradenství	senioři	Služba je poskytována od 60 let věku.

Zdroj: MPSV - Registr poskytovatelů sociálních služeb a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR - Registr zdravotnických zařízení